

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsa torek in soboto ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri pop. za deželo. Ako pade na ta dva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K, polletno 4 K in četrtletno 2 K. Prodaja se v Gorici v tobakarni Schwarza v Solskih ulicah, Jellersitz v Nunskih ulicah in Leban na Verdijevev tekališču po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini b. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin, 2-krat po 10 vin, 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Podrobne vesti o smrti sv. očeta.

Sv. oče je umrl v ponedeljek ob 4. uri 4 min. popoldne. Ob 4. uri 12 min. je načelnik nobelgarde zaprl velika bronasta vrata, ki vodijo v Vatikan. Rimski listi so takoj izdali posebne izdaje. Kardinal Oreglia je ukazal odstraniti vse tuje ljudi iz Vatikana. Na trgu sv. Petra so se zbrale velikanske množice ljudstva.

Agonija (smrtni boj) je bila jako kratka. Sv. oče je padel v letargijo. Žila je pričela počasi biti, vendar zavest je ostala jasna. Veliki poenitentiar Vannutelli je prišel v sobo, pokleknil pri vzglavju sv. očeta in pričel moliti molitve za umirajočega. —

Takoj, ko se je bliskoma raznesla po Rimu vest, da je papež umrl, zasedla je državna policija trg sv. Petra. Ob bronastih vatikanskih vratih, ob vratih sv. Marte in ob Belvederu so stale vojaške čete na razpolago policijskim komisarjem.

Tik pred smrtjo sv. očeta so se zbrali kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki, okoli 60 oseb, v bolniški sobi sv. očeta, ter so poklekili in molili. Po papeževi smrti je Rampolla takoj odložil svojo službo državnega tajnika, kakor to določa vatikanska postava. Rampollova posla je prevzel Della Chiesa.

Smrt sv. očeta je bila jako lahka, obraz je postal mrtvaško blede, dihanje je zastajalo. Odlične osebe v bolniški sobi in služabništvo, ki je bilo zbrano pred sobo je glasno molilo. Sv. oče je med molitvami mirno zaspal. Dr. Lapponi je položil roko na srce sv. očeta in skoro nato naznanil, da je veliki Leon XIII. preminil ob 4. uri 4 minut popoldne.

Ko je odmolil veliki poenitentiar molitve za mrtve, in je dr. Lapponi konstatiral papežovo smrt, pozval je majordomus navzočega, naj gredo iz sobe. Ostali so v sobi le nečak sv. očeta Pecci, dr. Lapponi, sluga Centra in dva nobelgardista kot straža.

Sv. očetu jezatisnil oči njegov osebni zdravnik dr. Lapponi in muprekrižal roke na prsih. Na to so zaporedoma šli mimo mrtvega sv. očeta kardinali, sorodniki papeževi, zastopniki diplomatskega kora in več drugih odličnih oseb ter so mu poljubljali roko. Globoko so bili ginjeni.

LISTEK.

Obredi ob smrti papeževi.

Ko papež zatisne oko, naznani se njegova smrt takoj kamerlengu svete rimske cerkve. (Sedanji kamerlengo je kardinal Alojzij Oreglia di Santo Stefano, dekan sv. kolegija, suburb. škof v Ostiji in Velletri, roj. l. 1828. Za kamerlenga ga je imenoval Leon XIII. 25. marca l. 1885; ta služba je silno važna zlasti ob vakanci sv. stolice, ker je kamerlengo predsednik sv. kolegija kardinalov v konklavi in vlada sv. cerkve do izvolitve novega papeža). Ko kamerlengo prejme vest o smrti papeževi, se poda ogledat mrtliča. Preden stopi v sobo, kjer leži papežovo truplo, udari s srebrnim kladivom trikrat na duri, potem se trikrat vrže pod zamrlim na tla, ga pokliče z njegovim krstnim imenom in trikrat s kladivom potrka na njegovo mrzlo čelo. S tem naznani, da se je z lastnimi očmi prepričal o smrti papeževi, in da je zakon enakosti v smrti zadel tudi najvišega duhovnika svete cerkve. Prvi služabnik

Deset minut po nastopu smrti Leona XIII. je kardinal kamornik Oreglia oficijelno zavzel posest Vatikana. Švicarske garde so mu izkazale časti, kakor suverenu ter so ga v slovesnem sprevodu spremljale v njegovo stanovanje.

V ponedeljek zvečer je izšlo oficijelno vatikansko glasilo »Osservatore Romano«, ki je pravilo da je sv. oče zjutraj za trenotek dobil zavest in spoznal zdravnike, katerim je rekel: »To pot niste mogli premagati smrti«. Nato je sprejel kardinala Rampolla, Vives in Respighi. Ob četrt na dvanajst je agoniji podoben položaj se spreobrnil v resnično agonijo. Kardinal Vannutelli je pričel moliti molitve za umirajočega. Sv. Očetu je zmanjkalo sape, a izročal je še blagoslov in zadnji pozdrav.

Zadnje besede svetega očeta so bile: »Pozdrav dobremu cesarju«, potem je še vzdihnil: »Carpinetto« (rojstni kraj svetega očeta.)

Papežev nuncij na Dunaju, kardinal Taliani, je dobil od avstrijskega cesarja Franca Jožefa naslednjo brzojavko: Ischl ob 7. uri 30 minut zvečer. V trenutku, ko je katoliški svet vsled poročila o smrti svojega najvišjega pastirja zatopljen v globoko žalost, fmi je posebno na srcu izraziti Vaši eminenci veliko žalost, katero mi povzroča ta težka, po celem svetu tako globoko čutena izguba. Otroška ljubezen in neomejeno spoštovanje, katero sem gojil za sv. očeta za časa njegovega življenja, spremljajo preminolega v večnost. Njegov spomin bo vsikdar blagoslovljen, in zagotovljeno mu je za vse čase odlično mesto v analih naše svete cerkve. Frančišek Jožef m. p.

Na to sožalno brzojavko, ki je bila prva, katero je dobil nuncij Taliani, odšel je naslednji odgovor: Dunaj ob 9. uri zv.: Sočutje Vašega apostolskega Veličanstva na pretresujoči izgubi, katera je zadela našo sveto cerkev po smrti velikega papeža Leona XIII., je v resnici ginljivo in jaz se požurim Vašemu Veličanstvu izreči najiskrenejšo in najglobljo zahvalo. Sv. kolegij bo ohranil najodkritosrčnejšo in najudanejšo hvaležnost za ta dokaz sočutja.

Ko je Lapponi ob 3. uri 40 minut popoldne naznanil, da vsak hip nastopi katastrofa, se je jokal. Po smrti so obraz svetega očeta pokrili z belo tančico.

Ko se je raznesla vest o smrti sv.

mu nato poda ribičev prstan in druge pečatnike rajnikove. Na teh se papežovo ime izbriše v znamenje, da je papeževa oblast na zemlji jenjala. Ko se na to kamerlengo pelje zopet nazaj v svoje stanovanje, zazvoni veliki zvon v stolni cerkvi sv. Petra ter naznani večnemu mestu smrt papežovo. Takoj nato se oglasijo zvonovi po vseh rimskih cerkvah in zvonijo skozi eno uro.

Štiriindvajset ur po smrti se papežovo truplo odpre in mazili. Truplo se obleče v domačo papežovo obleko in se položi na posebno posteljo, do katere ima pristop občinstvo. Zraven postelje, ob kateri gore štiri velike sveče, stojita dva stražnika; tudi nekaj menihov ne prestando moli ob trupu rajnika.

Drugo jutro se zbero kardinali z duhovščino cerkve sv. Petra in truplo blagoslove. Potem ga nese 8 duhovnikov, katere spremljajo kardinali, druga duhovščina, nobelgarda in švicarji v cerkev sv. Petra; tu se opravijo mrtvaški obredi in se postavi truplo v kapelo najsv. zakramenta. Tu leži truplo za omrežjem

očeta, se je pojavil nepopisen naval na vse rimske brzajavne urade. Policija je morala vzdrževati red, da se ni pripetila kakva večja nezgoda. V urade so se spuščale le posamezne osebe.

Po papeževi smrti so oči vseh obrnjene na kardinala Oreglia, kateremu sede vacante pripada važna naloga, da v zvezi s še enim kardinalom izvršuje papežu pridržana vladarska opravila.

Kardinal Luigi Oreglia je bil rojen dne 9. julija 1828. kot potomec staroslavne piemonteske rodovine baronov od Santo Stefano. Pred kratkim je torej dopolnil 75. leto svojega življenja. Že v zgodnji mladosti je bil odločen za duhovski stan. Vstopil je v akademijo za plemenite duhovnike, v kateri se je izobraževal tudi ravno umrli papež Leon XIII. Pozneje je deloval nekaj časa pri rimski kuriji, potem pa se posvetil diplomaciji. Najprej je bil poslan kot internuncij v Haag, potem kot nuncij v Bruslju in slednjič v Lizaboni. V tem svojem delovanju si je pridobil mnogo prijateljev z bog svojega neupogljivega značaja, a ravno vsled tega tudi mnogo nasprotnikov. Diplomatski pot je zapustil l. 1873, ko mu je papež Pij IX. podelil kardinalski klobuk. L. 1885. je postal kardinal kamerlengo, ki zavzema med vsemi kardinali najvažnejše mesto. Od leta 1894. opravlja kardinal Oreglia tudi mesto dekana v kardinalskem kolegiju. Kakor znano, je Oreglia jedini kardinal, katerega ni imenoval Leon XIII.

Leon XIII. je preživel vseh 62 kardinalov, ki so bili navzoči pri volitvi papeža l. 1878, izvzemši kardinala Oreglia, ki ima sedaj kot kamerlengo skrbeti za izvolitev 25. tega papeža. Mrtvi so Monaco, La Valetta, Parocchi, Sanfelice in Jakobini, katere je časopisje toliko časa proglašalo papabilom. Omenili smo že, katere kardinali sedaj proglašajo papabilom, a vse so seve časnikarska ugibanja. Sedaj so že »odstranili« kardinala Gottija.

Od sedemdeset kardinalskih mest jih je od zadnjega konzistorija zasedenih 64. V kardinalskem kolegiju je 37 Lahov.

Poleg teh je 27 inozemcev in sicer štirje Avstrijci: Gruscha na Dunaju, Katschthaler v Solnogradu, Puzynav Krakovu Skrbensky v Pragi, sedem Francozov, dva Portugalca, šest Špancev, en Anglež, en Belgijec, en Amerikanec, in en kardinal iz Avstralije.

odgrnjeno; samo noge so skoz dostopne; verniki ki prihajajo rajnega sv. očeta kropit, poljubujejo noge.

Na večer tretjega dne se kardinali zopet zberò v tej kapeli in med prepevanjem »miserere« se truplo prenese v nasprotno korno kapelo. Tu stoji krsta iz cipresnega lesa, katero vikar cerkve sv. Petra blagoslovi, kot zadnje bivališče papeževih zemeljskih ostankov. Če je med kardinali kdo papežu v rodu, ga ta pokrije z belim prtom po obrazu in po rokah. Sicer stori to papežev hišnik. K nogam rajnika polože tudi rdeč žametast mošnjiček, v katerem so zopet trije mošnjički enake barve. V prvem je toliko zlatih, v drugem srebrnih in v tretjem bakrenih novčičev, kolikor let je rajnik vladal kot papež. Naposled dva papeževa služabnika pogrneta rdeč svilnat prt čez truplo, in nato se krsta zapre in zabije. Ta krsta iz cipresnega lesa se dene potem v večjo krsto iz svinca, v katero je vdolbeno ime papeža, število let njegove vladanja, in dan in leto njegove smrti. Nato kamerlengo svete rimske

Pri volitvi papeža ni treba, da bi bili navzočni vsi kardinali.

Vsled smrti papeža je imel dunajski mestni svet v torek izredno sejo. Predsedujoči podžupan Strobach se je s toplimi besedami spominjal umrlega papeža in slavil njegove zasluge za krščanstvo in njegove izvanredne lastnosti in čednosti.

Kršćanska socialna zveza državnega zbora je odposlala kardinalu Oreglia sožalno brzojavko.

Hrvatski listi izražajo prav živo svojo žalost, ker je preminul papež Leon XIII., in povdarjajo zlasti njegove obne zasluge za cerkev in človeštvo. »Obzor« naglašja, da je papež ne samo Hrvatom, ampak vsem Slovanom v monarhiji principijelno dopustil slovansko bogoslužje.

V ponedeljek zvečer je prišel v Rim zaboj, katerega je poslal sv. očetu cesar Franc Jožef. V zaboju so bile steklenice mineralne vode iz Karlovih varov. Cesar je poleg tega pisal lastno-ročno pismo, v katerem naznanja sv. očetu, da je to vodo sam rabil z dobrim vspehom, in prosi, naj se to naznani zdravnikom, katere naj se vpraša za njihovo mnenje.

Sožalna brzojavka nemškega cesarja se dosledno glasi: Bolestno ganjen po ravnokar prejeti žalostni vesti, pošiljam visokemu kolegiju kardinalov izraz svojega iskrenega sočutja na težki izgubi, katera je zadela rimsko-katoliško cerkev po smrti papeža Leona XIII. Jaz ohranim zvest spomin vzvišenemu starčku, ki mi je bil osebni prijatelj in čegar prednosti srca in uma sem mogel občudovati še-le pred malo tedni o svojem bivanju v Rimu.

Vsi nadvojvode in vse nadvojvodinje, na čelu vsem nadvojvoda prestolonaslednik Fran Ferdinand so izrazili v nunciatu svoje sožalje.

V torek ob 5. uri popoldne je dr. Lapponi, kateremu so pomagali štirje zdravniki apostolskih palač, mazilil truplo sv. očeta. Z veliko natančnostjo izvršena operacija je precej dolgo časa trajala, nakar so zdravniki sami zopet oblekli papežovo truplo z istimi oblačili, katere je imel mrtvi papež na sebi pred operacijo. Kristalna vaza, v katero so dali srce sv. očeta, bo shranjena v jamski vo-

cerkve in papežev hišnik svinčeno krsto zapečatita; ta se potem dene še v večjo leseno krsto. V tej trojni krsti zabitega polože potem visokega mrtliča v predal vrh vrat, ki so na desni od korne kapele. Tu toliko časa leži, da mu nov grob naredè. Ako si je rajni papež izvolil poseben grob, ga tja prenese šele čez leto dni.

Za dušo umrlega so devetdnevne molitve, ki se začno tretji dan po smrti. Zjutraj ima zaporedoma en kardinal v korni kapeli črno sv. mašo. Sredi kapela je mrtvaški oder, ki stoji do sedmega dne, ko je namreč veliki, prekrasni katarfalk sredi cerkve sv. Petra postavljen. Tu se opravljajo potem mrtvaški obredi za rajnega. Prvi dan se bere v cerkvi sv. Petra za rajnega 200 črnih maš, druge dni pa po sto, razun tistih, ki se boro po drugih cerkvah. Deveti dan pa ima kardinal, ki ga sv. kolegij v to določi mrtvaški govor. Nato se s slovesno »absolucijo« dovrše cerkveni mrtvaški obredi.

Adolf, Venturini Fran Ed, Zajc Josip. Dva imata preskušnjo iz enega predmeta v septembru.

„Adrija“, slov. akad. ferijalno društvo v Gorici, priredi začetkom prihodnjega meseca javni shod v prilog slovenskim šolam in slovenskem gimnaziju v Gorici in slovenskemu vseučilišču v Ljubljani. Podrobnosti v prihodnjih številih.

Poskušnje za oblačenje mestnih ulic. — Vsled predloga mestnega starišine, g. Marzinija, prične te dni s poskušnjami, oblačiti mestne ulice s kamnjem, in sicer na Verdijevem tekalšču pred gledališčno kavarno. Za te poskušnje izbrali so troje vrst kamenja, in sicer iz Valona, iz Šempasa in od sv. Jurija pri Bračanu.

V gradiško kaznilnico so se prepeljali v pondeljek bratje Černigoj in Kerkoč.

Javni shod prirede socialisti v nedeljo predpoludne ob 10. uri na vrtu hotela „Central“, na katerem bodo zahtevali, da se odpravi sedanji parlament privilegirancev, ter da se uvede splošna volilna pravica. Na shodu bodo govorili v slovenskem in italijanskem jeziku.

Grozna nesreča. — V sredo zvečer okolo 9. ure odpravljali so se v družini pleskarja L. Bavčerja, stanujoči v Podturnom, k počitku. 14 letni sin Marij hotel je odpreti predal predalnika, na katerem je stala petroljka. Pri ti priliki pa se je petroljka prevrnila in padla na tla, na kar se je seveda užgal petrolej. 50 letna mati, Elizabeta, skočila je koj na mesto, kjer je ležala petroljka, hoteč ugasiti plamen s predpasnikom. A reči, ne le da se ni ta poskus posrečil, pač pa se je še njena obleka vnela, in bila je hkrati ona sama v plamenu. Pozvali so koj zdravnika dr. Pontonija, ki ji je podelil prvo zdravniško pomoč, a potem odredil, da so prenesli nesrečnico v bolnišnico, kjer se nahaja v smrtni nevarnosti.

Tatvina. — Dne 15. t. m. so vkradli na trgu Korenj v Gorici krčmarju Ivanu Šekliju z Livka tri vinske posode. Dve sta držali po 67 litrov ena pa 74. Sodčki so zaznamovani s črkama I. Z.

Zaril so neko Z. iz Ribemberga, ker je vzela svoji gospodinjji iz žepa 10 kron. Najlepša je bila pa ta, da je Z., ko ji je gospodinja očitala tatvino, šla na policijo, ter tožila gospodinjjo zaradi obrekovanja, mesto da bi jo prosila za odpuščenje.

Iz Štanjela nam pišejo: — Dne 18. t. m. je cenila pri nas posebna komisija škodo, katero je napravila toča dne 7. t. m. Komisija se je pričelala, da je toča pri nas po nekaterih zemljiščih uničila ves pridelek, po drugih pa $\frac{2}{3}$ vsega pridelka. Škoda pa, katero je povzročila toča po nekaterih vinogradih, je taka, da ni pričakovati v njih tudi prihodnje leto nobenega pridelka. Z ozirom na to in pa na dejstvo, da nismo tudi lansko leto pri nas vsled velike suše pridelali skoro nič živeža, žuga nam taka strašna beda, kakoršne pri nas že več let pri vseh slabih letinah nismo imeli. Druga leta so naši kmetje vsaj za sadje nekaj prijeli. Bolji posestniki dobili so namreč za sadje celo do 400 kron. Ali letos nam je slana pobrala že v cvetju ves sadje, tako, da smo tudi v tem oziru ostali popolnoma na suhem. Pri nas je toraj potrebna nujna podpora od koje koli strani, in obračamo se do drž. in dež. poslancev, da se nas spomnijo ter da spregovore na pristojnem mestu kako besedo za nas.

Kmetje pri nas zdolženi so skoro vsi. Davki in druge občinske in deželne doklade, kakor tudi doklade za okrajni šolski zalog, množe se od leta do leta vedno bolj. Od kod naj vzame kmet denar, da zadosti vsem zahtevam a se poleg tega preživi sam in prehrani tudi svojo družino? S čim naj pokrije stroške za obdelovanje svojih zemljišč ko se mu odreka vsaka podpora? Tako n. pr. je vložilo v Štanjelu in na Lukovcu 40 kmetov prošnje, da bi se jim dovolila brezobrestna posojila za obnovljenje, po trtni uši uničenih vinogradov; a od vseh teh 40 prošenj prišli sta v poštev samo dve, kakor smo se prepričali te dni, ko je prišel k nam vladni poverjenik g. Josip Štrekelj, z namenom, da si ogleda vinograde onih prosilcev, na katere se misli ozirati ces. kr. namestništvo pri dovoljevanju brezobrestnih posojil. Mi v resnici ne vemo, na podlagi kakih pričel se tako postopa z omenjenimi prošnjami, posebno zaradi tega, ker se nahajata ona dva prosilca, na katere se misli c. kr. namestništvo ozirati v boljšem gmotnem stanu, nego vseh 38 drugih prosilcev. Obračamo se tudi v ti zadevi do naših dež. poslancev, da se zavzamejo odločno tudi za druge prosilce, ki so bolj potrebni podpore, nego pa ona dva, na katere se mislijo ozirati c. kr. namestništvo. —

Opomba uredništva: Prvo dolžnost ima pač županstvo, da se gane in potegne za svoje občinarje. Županstvo naj vloži torej tozadevno dobro utemeljeno prošnjo na pristojno oblast, o čemur naj se obvestijo tudi poslanci, in prepričani smo, da bodo poslanci potem gotovo storili svojo dolžnost.

Požar. — Iz Doberdoba nam pišejo: V noči od 18. na 19. julija okolo 10. ure, zapazili so ogenj v seniku tik hiše Štefana Černic-a v Doberdoba. Glas zvona je takoj sklical ljudi, ki so gasili in branili sosednje hiše in hleve. Že med gašenjem so zapazili, da manjka osemletni pastirček, ki je hodil spat na senik. Ljudi je obhajala groza. In res so okolo 1. ure po polnoči izgrebli iz pogorišča ubozega otroka iz Dola pri Opajmselu, Antona Ferletiča. Bil je ves sežgan. Polovico nog mu je zgorelo in po vsem drugem životu je bil ves opečen. Kako da je ogenj nastal, ni znano. — Otroci bil je sirota brez očeta — mati pa je v Aleksandriji. — Plesni godci, ki so bili ta dan najeti in njih „aranžerji“, imeli so vendar toliko sočutja, da so med pogrebom z godbo in nesrečnim plesom ponehali. — Po joku in stoku — pa začelo je godjenje in skakanje! Tako je na svetu.

Štipendiji za slušatelje živnozdravnštva. — Od onih deset štipendijev v letnem znesku po šest sto (600) kron, katere je ustanovilo c. kr. ministerstvo notranjih stvari odlokom 30. junija 1881 št. 4597 za civilne poslušalce štiriletnega tečaja na c. in kr. vojaški šoli za živnozdravnštvo na Dunaju bodo trije prosti s 1. januarjem 1904. Te štipendije podeli c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk sporazumno s c. kr. ministerstvom notranjih stvari.

Ob dobrem napredovanju in lepem vedenju traja vžitek teh štipendijev do dovršitve učenja, oziroma po dovršenju četrtega tečaja, še tri mesece, zavolj položitve strogih izpitov.

Prositelji za te štipendije naj predlože svoje prošnje na rektoratu c. in kr. vojaške šole za živnozdravnštvo in visoke šole za živnozdravnštvo na Dunaju najkasneje do 15. avgusta 1903, dajši jim krstni (rojstni) list, spridevalo o avstrijskem državljanstvu, o cepljenju koz in nepremožnosti, uradno zdravniško spridevalo glede sposobnosti za vojaško službo, potem spridevalo zrelosti za obiskovanje visokih šol, ali tako o dobrem dovršenju letnikov za živnozdravnštvo.

Vabilo k XVIII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji v četrtek dne 6 avgusta 1903. leta. — Vspored: I. Sv. maša ob $\frac{1}{2}$ 10. uri v litijski cerkvi. II. Zborovanje ob $\frac{1}{2}$ 11. uri v salonu gosp. Oblaka. 1. Prvo-mesnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Ivan Murnik. 2. Martin Petelin. 3. Dr. Ivan Svetina. 4. Andrej Zamejje. 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodišča (5 članov). Pristavek. 1. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane z mešancem ob 6. uri 14 min. Dohod v Litijo ob 7. uri 22 min. Na izvoljo je takoj po prihodu zajutrek na „Pošti“ tik kolodvora. 2. Po zborovanju skupni obed v gostilničnih prostorih g. Oblaka ob 1 uri. Radi obeda se je udeležencem zgledati do 4. avgusta z naslovom: Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji. Kuvert brez vina stane 3 krone. Po obedu ob 4. uri izprehod v Šmartno. 3. Odhod iz Litije proti Ljubljani z mešancem ob 8. uri 12 min.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 21. junija do 15. julija poslali prispevek p. n. gg. in društva: Upravištvo „Slov. Naroda“ 119-09 K, uredništvo „Slovenca“ 14 K, žup. Iv. Sakser v Hotečrščici 10 K, žup. Fr. Jeršič v Ljubljani 4 K, posojilnica v Cerknem 20 K, volilo Fr. Ks. Souvana 400 K, dva prejemnika družbenih knjižic 2-60 K, Fr. Stiglic v Bočni iz nabiralnika 2 K, kapl. Val. Zabret na Jesenicah 10 K, Drag. Dolenc na Dunaju 1 K, Litijška mladina ostanek pokroviteljnine 62 K, tverdka Iv. Perdan ob vžgalic 1000 K, žup. Iv. Koruza v Klani 10 K, H. Hinterlechner pri Sv. Leonardu v Slov. goricah 5 K, Fr. Pavlin nabral v gostilni g. Ferjana na Jesenicah 8-62 K, Bralno društvo v Konjicah 20 K, Mariborski bogoslovci 1903. l. pokroviteljnine 257-60 K; podružnice; za Pliberk in okolico 45 K, v Teharjih 6-04 K, ženska na Krškem 70 K, (po „Slov. Nar.“, možka v Novem mestu in nabiralnikov 8 K, izvenakademika v Gradcu 50 K, ženska v Dornbergu 24 K, prva ljubljanska udnina 80 K in C. M. daru 32 K. — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Prošnja. — Č. podružnice družbe sv. Cirila in Metoda, ki še niso naznanile

svojih odborov in udov družbinemu vodstvu, se lepo prosijo, naj to kar najpreje store.

Dopolnilna državnozbornska volitev na mesto odstopivšega državnega poslanca gosp. Ivan Vencajza bo dne 10. septembra t. l.

Razpis učiteljske službe. — Na petrazredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba učitelja z 1280 K letne plače in 240 K stanarine.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisaneemu vodstvu do 3. avgusta t. l. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 21. julija 1903. —

Odbor za proslavo 25 letnice bosno-hercegovske okupacije v Ljubljani nam piše: Kakor se je bil določil tukajšnji odbor bojnikov iz leta 1878., bo 15. avgusta t. l. v Ljubljani ob 9. uri dop. sv. maša v nunski cerkvi, ob $\frac{1}{2}$ 1. pop. skupen obed v restavraciji „Novi svet“ in ob 4. uri pop. v isti restavraciji veselica, pri kateri bodo poleg druge zabave tudi sodelovala slavna godba kralj belgijski štev. 27.

Znano je, da se je sprožila l. 1893. misel postaviti v Ljubljani vojaški spomenik. Nabralo se je do sedaj 4400 kron, treba pa je 6000 kron; zato je sklenil pripravljajni odbor, da bo prispeval s slučajnim preostankom za spomenik onih hrabrih, ki so padli v bojih za časa vlade cesarja Fran Josipa I. Ako se posreči odboru pridobiti znatnejši preostanek postavil se bo spomenik že 18. avgusta prihodnjega leta.

Skupščina „Zveze slov. pevskih društev“. — V nedeljo dopoldne in popoldne se je v pevski dvorani „Glasbene Matice“ v Ljubljani vršila šest ur trajajoča prva skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ ob veliki udeležbi in zelo živahni, avseskozi stvarni in globoko resni debati izmed 17 slovenskih pevskih društev, ki so do sedaj pristopila k „Zvezi“, jih je trinajst v smislu pravil odposlalo svoje zastopnike v skupščino zveznih odposlancev.

Čitalnični pevski zbor goriški je zastopal vladnični učitelj gosp. Mercina. Zborovanje je začelo ob $\frac{1}{2}$ 10 uri zjutraj. Predsednikom zborovanja je bil izvoljen gosp. prof. Štritof.

K prvi točki dnevnega reda „Poročilo osnovalnega odbora“, je govoril g. prof. M. Hubad. razvil v daljšem govoru zgodovino postanka „Zveze“ ter orisal v velikih potezah njeno važnost, kar se je z navdušenjem vzelo na znanje. — Največ časa je upotrebovala druga točka dnevnega reda: Posvetovanje o delovanju „Zveze slovenskih pevskih društev“. Pravila „Zaveze“, katerih ministersko potrditev je naznanilo c. kr. deželno predsedstvo krajnsko z odlokom z dne 17. marca 1898. leta, štev. 1240. pr., so se paragraf za paragrafom vsestransko pretresla, in debate so se zelo marljivo udeleževali vsi skupščinarji in tudi nekateri drugi člani. Videlo se je na prvi mah, da so skupščinarji dobro preštudirali pravila, kajti njih nasveti so bili vseskozi tako stvarni, trezni in premišljeni, da so globok vtis napravili na ves „pevski parlament“. Osobito so se odlikovali v debati gospodje dr. Tuma in vad. učitelj Mercina iz Gorice, Kravos in Podrekar iz Trsta, prof. Hubad in Dražil iz Ljubljane. — V smislu § 12. in 35. a) pravil se je določila svota, katero plačujejo društva „Zvezi“ za vsakega svojega petje izvršujočega člana, na 40 vin.

Ker je bilo med tem poludne že prešlo, se je prekinilo nadaljno posvetovanje o delovanju „Zveze“ in preložilo na popoldne, in skupščina je prestopila k tretji točki dnevnega reda, k volitvi upravnega odbora. Na predlog g. dr. Tume sta bila med živahnim in dolgotrajnim odobravanjem za dobo enega leta izvoljena: predsednikom „Zveze slovenskih pevskih društev“ prof. Anton Štritof, „Zveznim“ pevovodjem prof. Matej Hubad. Nato so bili z glasovanjem izvoljeni: namestnikom „Zveznega“ pevovodje gosp. Pavel Gorjup in 8 odbornikov: gg. Armic Makso, prof. Anton Dekleva, Ivan Dražil, Ivan Gotthard, dr. Rihard Karba, Ivan Kocmur, dr. Vladimir Ravnihar in Lavoslav Verzak, preglednikoma računov pa gg. Konrad Rozman in Ivan Završan. Bila je med tem skoro že ena ura.

Popoldne se je posvetovanje od treh do polu šestih nadaljevalo in končalo. Za kraj skupščine prihodnjega leta se določi Ljubljana, čas pa velike šolske počitnice. Pri zadnji točki „slučajnosti“ je predlagal vad. učitelj Mercina naj bi „Zveza“ posredovala, da dobimo kmalu slovensko glasbeno terminologijo, na kar je prof. Hubad razložil, da on v rokopisu že pripravlja „slovensko glasbeno teorijo“, „harmonijo“, „kontrapunkt“ in „glasbeno zgodovino“, po katerih knjigah naj bi se dogovorno z drugimi glasbeniki sestavila

„terminologija“ po abecednem redu. — Tržaško pevsko društvo „Kolo“ je dalje stavilo zelo umesten in praktičen nasvet o „pevskih branilnicah“ za izlete. Končno se g. Fran Drenik zahvali gg. prof. Hubadu in prof. Štritofu za njihovo uspešno delovanje za „Zvezo“, na kar predsednik zaključni zborovanje skupščine. — Razposlopja „Glasbene Matice“ je vihrala slovenska trobojnica in poleg nje cesarska zastava.

Nemška izzivanja v Ljubljani. — Nemci v Ljubljani postajajo vedno bolj predrzni. Tako so napadli pred kazino dva mimoidoča slovenska visokošolca katerih eden je bil hudo ranjen na glavi in roki. Sedaj pa dan za dnem s plavicami izzivajo slovensko prebivalstvo. Po mestnih trgih in najživahnnejših ulicah vpijejo „heil“. Slovensko občinstvo je vsled teh izzivanj sila razburjeno, in je že pogostokrat nemške postopache, odličene s plevelom plavica, pognalo v tek. Nemec si sme vse dovoliti. Slovincu pa je k večjemu milostno dopuščeno, da kupuje pri Nemcih. Menda se vendar tudi Slovenci v Ljubljani spametujejo!

Avstrijski prestolonaslednik se svojo soprogo na božji poti. — V Marijinem Celju je bilo prvo nedeljo t. m. več tisoč romarjev z Dunaja, med njimi tudi naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga kneginja Hohenberg. Oba sta bila pri skupni dopoldanski službi božji in pri skupnem sv. obhajilu. Pred knežjo dvojico nosili so goreče sveče, ko sta med drugimi romarji šla k obhajilu. Kneginja Marija je celjski cerkvi darovala dragoceno podobo Matere božje. Kneginja je letos tudi očitno šla za procesijo sv. Rešnjega telesa.

Prijeti anarhist. — Parmeggiani, katerega so nedavno v Parizu zasačili, je živel tam pod napačnim imenom Marcy. Ko se je prikazala policija v hiši, kjer je bival, je Parmeggiani pobegnil na bližnje strehe. Pri hišni preiskavi se je izkazalo, da je bilo tam več ko sračeje gnezdo. Našli so neizmerno veliko umetnin in nakitja v vrednosti mnogih milijonov. Takozvani anarhist Parmeggiani je poglavar mednarodne družbe umovničev in jednacij ptičev, kojih se že precej hladi po francoskih ječah. Parmeggiani je prijel v podstrešni sobi sosedne hiše. Tudi ženske, s katerimi je živel v svoobodnej ljubezni, so utaknili pod ključ. Natančna preiskava pokaže, v čem se razločuje mednarodni anarhizem od mednarodnih banditskih družb.

Kaj vse se najde v človeškem želodecu. — V petek je imelo neko zdravniško društvo v Parizu svojo sejo. Ti seji je poročal dr. Monnier strašne reči o tem, kar se vse najde v raznih človeških želodecih. Dne 19. maja t. l. je prišel na kliniko v Pariz še precej močan kmečki fant in je tožil o hudih želodčnih bolečinah. Ko so ga čez par dni operirali in so v ta namen odprli želodec, našli so v njem 7 žlic, 2 vilčna roča, jeden nožji roč, jeden ključ, jeden kos glavnika in še več drugih železnih kosov. Ko so ga vprašali, kako da je prišlo vse to v njegov želodec, rekel je, da ga je maceha tako mučila, da je sklenil na tak način vzeti si življenje. Seve da mi vsega tega nismo videli, ali tako stoji črno na belem tisneno v raznih listih.

Za rodbinsko mizo se je povsod izborna obdelska Kathreinerjeva Kneipova sladna kava. Kdor hoče piti dobro kavo in vendarle štediti, zahtevaj le pristno Kathreinerjevo kavo v znanih izvirnih zabojih. Kar se odtehtuje in se prodaja odprto, ni nikoli Kathreinerjeva kava; na to naj častite gospodinjje še pazijo posebno. Če tudi izdado nekaj malega več, se to že izplača, zakaj res po ceni v porabi je le pristna Kathreinerjeva kava.

Fran Wilhelm odvajajoči čaj od Frana Wilhelma, lekarnarja, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko), se dobiva v vseh lekarnah v zavitu po K 2. — avstr. velj. Kjer ni zaloge, pošlila se direktno poštni zavoj s 15 zavitki za K 24-00 franko na vse avstrijske poštne postaje. V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavitu grb trga Neunkirchen (neun kirchen).

Gostilna in štacuna
ter k temu
potrebni prostori
se oddajo
v najem

za časa gradbe bohinjske železnice. Gostilna je na najugodnejšem prostoru, ter brez konkurence. — Natančneje se poizve pri Avgustu Gabrijelčič v Avčah.

tlini valikanske bazilike, skoro tik onega kraja, kjer je shranjeno srce Pija IX.

„Tribuna“ javlja: Ministerski predsednik Zanardelli je prefektom brzojavno naročil, naj se udeležijo žalnih slovesnosti za papeža, ako jih k tem povabijo cerkvena oblastva. Zanardelli je odredil, da morajo biti do nadaljnjih odredb zaprta vsa gledišča in druga javna zabavišča v Rimu, istotako morajo potihniti vse godbe.

Izvenvatiškanski listi pišejo, da bo skoro gotovo novi papež kardinal Oreglia, in utemeljujejo to svoje ugibanje s tem, da ni mej njim in kardinalom Rampola nobenega nesporazumljenja več. Tudi one ostriosti, o kateri se je toliko pisalo, nihče ne opaza, kdor pride z njim v dotiko.

Prenos trupla sv. očca iz prestolne dvorane v vatiškansko baziliko se je izvršil v sredo zvečer ob 8 uri po ceremonijeli. Msgr. Piffieri je dal v roke sv. očeta dragocen križ. Nato so vzdignili gardisti nosilnico, na kateri je počivalo truplo, ter jo nesli na ramah skozi privatno stanovanje sv. očeta v baziliko. Ob straneh, kjer se je pomikal spreved, so gorele sveče. Slovesno zvonjenje in petje žalostink je odmevalo med potjo. Papeževe čete so napravljale kleče špalir. Pred nosilnico je korakalo 20 baklonoscev, nato so sledili poenitentijariji, okolu nosilnice je korakalo 60 nobelgardistov, nato so sledili vatiškanski odličnjaki, grof Pecci, nečak papežev, kardinali itd. Vsi vdeleženci spreveda so imeli v rokah goreče sveče. Bazilika je žarela v stotinah električnih lučij. Pevci so peli „Libera nos Domine“. V sredi cerkve je bila podeljena sv. očetu absolucija, nakar so nosači dvignili nosilnico na z rdečim damast. prevleč. katedral, katerega je obstopila čast. straža gard. Zadoneli so psalmi. V tem trenutku je kamerlengo kardinal Oreglia omedlel. Zgrudil se je na tla. Osebe, ki so stale v njegovi bližini, so priskočile k njemu. Skoro je prišel zopet k zavesti, ter se je, spremljan od nekaterih vatiških dostojanstvenikov, podal takoj v svoje stanovanje. Od 6. ure zjutraj je bazilika odprta. Na tisoče in tisoče ljudstva je prišlo pred mrtvaški oter sv. očeta. Vreme je bilo krasno, vročina velika.

Razstava učenških izdelkov v „Šolskem Domu“.

(Konec.)

Kakor prejšnja leta, razstavilo se je tudi letos izdelke šolske mladine ljudske šole, pripravljavnice in dekliške obrtno-nadaljevalne šole. Tudi letos so bili razstavljeni izdelki učenk v petih dvoranah. Ne bodemo na drobno opisavali razstavljenih predmetov; navesti hočemo kratko, kaj se je vse nahajalo v omenjenih dvoranah:

V šolski sobi IV. dekliškega razreda bila so razstavljena ročna dela 2., 3. in 4. razreda. Razstavljena dela, kakor,

Kako se vrši konklave.

Po svečanem pogrebu umrlega papeža, takoj prvi dan po devetdnevni, gredo vsi kardinali v korno kapelo cerkve Sv. Petra, kjer prisustvujejo maši Sv. Duha, katero čita dekan kardinalov. Po sv. maši podeli mašnik — z dragoceno mitro na glavi — svečani blagoslov vsem priuhočim. Na to ima nalašč za to izbrani govornik govor: „De eligendo Pontifice“.

Zadnje čase papeškega posvetnega vladanja, se je vršil konklave v Kvirinalu, a sedaj se vrši — kakor se je že prejšnje čase — v Vatikanu.

Proti večeru gredo kardinali v roketu in plašču vsak v svojo celico, katera je vsacemu določena zrebanjem za ves čas konklave. Sledijo jim njihovi konklavisti ali tajniki, a pred njimi gre 6 pažev z gorečimi bakljami. Pred vsako celico je postavljena častna straža. V celicah sprejemajo obiske diplomatskega zbora in drugih duhovskih in raznih dostojanstvenikov. Pred vratmi stoje sluge z bakljami.

kvaškanje, pletenje križevatega šiva in izglednice v šivanju so jasno pokazala, da je učiteljica ročnih del popolnoma izvršila učni načrt; pa ne samo to, omenjena dela so nam tudi pričala dober ukus učiteljice in marljivost učenk. Posebno so ugajale običnostu uporabe križevatega šiva na brisačah, preprohah in predpasnikih, kateri šivi so bili v večina v jugoslovanskem slogu.

V dvorani VI. dekliškega razreda bila so razpostavljena ročna dela V. in VI. razreda. Tudi tu je bilo vse po učnem načrtu. Petorazrednice so razstavile priproste ženske srajce, VI. razrednice pa priproste moške srajce.

Izdelki so bili vsi brez hibe — dotični šivi pravilni in redni. Zraven tega je bilo marsikatero lepo ukusno delo iz pletenja, kvaškanja in križevatega šiva. Sosebno lepi so bili prti, okrašeni z lepimi primernimi uresi.

V dvorani pripravljavnice II. tečajnika so bila ročna dela te šole: Ukusne ženske in moške srajce, obrazci krpanja v platno in pisano tkanino, vkladanje zaplatov. Posebno mojstrsko so bili napravljene zaplati v pisano tkanino, tako, da celo prav bistro oko ni zaznalo šivov. Kot uporaba v šivanju so bili različni prtici, robčki, prevlake blazinice itd., dalje vajenice v vezanju, vezene ženske srajce in drugi predmeti.

V šolski sobi za umetno vezanje in belo šivanje so bili razstavljeni izdelki in risarije te šole, in sicer: Belo šivanje, belo in barvano krpanje, spodnja krila, priproste ženske in moške srajce, ženske srajce z različnimi okraski vezanja in z monogrami, mnogo izdelkov v perziškem slogu, à jour tehnike, in priprosto barvano vezanje. Učenke II. oddelka razstavile so bolj komplicirana dela, kakor v vezanju ženskih in moških srajc, ponočnih jopic, in spodnjih kril; dalje različnih del aplikacije, point-lace, barvano vezanje v različnih slogih in tehnikah, n. pr. kitajski, perziški, arabski in benečanski; slikanje z iglo in zlato vezanje. Kot uporaba različnih tehnik in slogov, bilo je razstavljenih mnogo namiznih ploč, namiznih prtov, antependium in dve zastavi. Namizni prti in antependium so bili okrašeni z obeličnim križevatim šivom. Zastavi, iz finega damaska na belih drogih, so izdelek II. letnic, ki sta kaj ukusno okrašeni z zlatim vezanjem in slikanjem z iglo. Ti zastavi sta last „Kat. delavskega društva“ in „Šolskega doma“. Vsakter, ki jih je od blizu ogledoval, izrazil se je zelo laskavo, toliko o podobah, slikanih po gčni Šantel, kolikor o dobrem ukusu učiteljice gčne Arko, kakor o točnem izdelovanju učenk. Antependium, naročen za župno cerkev v Kožbani, je zares mojstrsko delo, in gčna učiteljica je izvrstno pogodila naročbo. Upamo, da bodo župljani zadovoljni ter se prepričali, da za 50 K ne bi nikjer dobili tako trdnega, in po svoji želji izdelanega blaga. Namizni prtici in namizne ploče z ena-

kostraničnim križevatim šivom okrašeni, spričujejo jasno dober ukus učiteljice in spretnost učenk.

Južna stena je bila preobložena z risarijami te šole. Tudi te jasno spričujejo dober ukus učiteljice in spretnost učenk.

V dvorani šole za krojno risanje in šivanje oblek je bilo razstavljenih mnogo letnih in zimskih oblek, figura empir s površnimi jopicami in pelerinami na 14 kalupih (pupah) in na več velikih mizah in pa obešenih po stenah. Pri vratih sta bili mali oblekici za otroke od 2—3 let, po dvorani pa so bile ženske obleke, pelerine, predpasniki itd., od priprostega do najmodernejšega kroja. Obleke izdelane so po najnovejši pariški modi. Ob zadnji steni bile so razobešene prostoročne risarije učenk te šole. Tudi te moramo pohvaliti, ker so bile v resnici prav ukusno in čedno izdelane. V dvorani so bile risarske mize, na katerih so bile risarije krojnega risanja, spredaj pa na črni tabli je bil krojno narisani obrazec pelerine. Pazljivi opazovalci je lahko spoznali, kako se deklice učijo šivanja. Naj tu navedem način poučevanja: Učiteljica riše na črno tablo spočetka bolj priproste, kasneje pa bolj sestavljene obleke ter podaja učenkam dotične mere. Te mere pojdinih kosov si deklice zapišejo potem, ko si je vsaka pri svoji mizi načrtala podobo. To je normalen kraj. Po tem normalnem kroju si mora učenka reducirati mere po osebi. Ko je vse prav popravljeno, prenese učenka risarijo na blago ter ureže po obrazcu in sešiva. Uči se torej vsopredno krojno risanje, prenašanje, rezanje in šivanje, in to od prvega spočetka do konca učenja. Šivati se učijo učenke na roko in na stroj. — Učenke izdelujejo različne obleke za-se ali za svoje. Šola vsprejema tudi naročila. V minulem šolskem letu so izdelale učenke sledeče obleke:

	Po naročilu	Za-se ali za svoje
Celih oblek	20	48
Površnih jopic . .	9	10
Blous	21	52
Pelerin	2	2
Vrhnih kril	9	21
Spodnjih kril . . .	3	7
Damačih oblek . .	3	2
Egare	3	4
Oblek za otroke . .	3	4
Malih predpasnikov	5	33
Velikih predpasnikov	4	7
Skupaj kosov	82	190
Skupaj 272 kosov		

Naravno je, da se pri takem učenju ne urijo deklice samo v mehaničnem šivanju, ampak da vse kar delajo, delajo z zavestjo. Ko je obleka izgotovljena, jo mora učenka zglediti (speglati) in spodobno spraviti. Pri tem se deklice učijo tudi gladiti in spravljati obleko. Količkej brijtna deklica, ki je ljudsko šolo dovršila in dopolnila 14. leto, se v dveh letih toliko izuči, da lahko izdeluje vsako-

tega pa do omejitve volilne pravice na same kardinale, je bil le en korak. In ta korak je naredil papež Aleksander III., ki je v konciliju, obdržanem leta 1179. zagotovil volilno pravico samemu svetemu kolegiju. In od tedaj ima sveti kolegij to pravico, da smejo samo njegovi člani voliti novega papeža.

Naj se vrši konklave v Vatikanu ali pa v kakej drugej palači, zazidajo se vsa okna in vsa vrata dotične palače za ves čas, dokler traja konklave. Ena sama vrata ostanejo prosta. Kdor izide, ne pride več v palačo. Ta vrata se zaklenejo s štirimi ključi: z dvema znotraj, in ta dva hrani ceremonijer, a dvema zunaj in ta dva sta izročena konklavskemu maršalu.

V palači ostanejo le kardinali, njihovi tajniki, prelat zakristan, določeni ceremonijerji, tajnik svetega kolegija, ki je ob enem tajnik konklave, prelat podzakristan, konklavski spovednik, častne straže, nekateri določeni zdravniki, lekarnarji, brivci, služabniki in delavci.

Na večer drugega dne pridejo vsi v kapelo, kjer jih kardinal kamerlengo prešteje in pregleda, da se s tem uveri,

vrstno žensko ali otroško obleko, oziroma da se izuri v belem šivanju vsakovrstnega perila, kakor tudi privadi finjšim ročnim delom v vezanju različnih slogov.

Obenem naj še omenimo, da se učijo učenke obeh strokovnih šol poleg ročnih del tudi vsaki ženski prav potrebne predmete, kakor: verstvo, jezik in spisje, računstvo, zemljepisje, fiziko, petje in nemiščno kot prost predmet.

Toliko se nam je zdelo potrebno pojasniti o strokovnih šolah „Šolskega Doma“, ker se še vedno dobé roditelji celo v mestu, katerim sta omenjeni strokovni šoli neznani. Roditelji, ki želijo izuriti svoje hčerkke v šivanju, dajejo svoje hčerkke navadno šiviljam, kjer se v štirih letih izurijo pač mehanično šivati; do krojenja pa ne pride, ker to opravilo si šivilja sama sebi pridržuje, bodisi da se noče truditi, ali pa da ima to za svojo skrivnost.

Še nekaj o banu Jelačiću.

(Piše M. Mihajlović.) (Konec.)

Jelačić je pa tudi izjavil, da v vsem, kar dela, izpolnjuje le voljo cesarjevo in ono prestolonaslednika Franc-Karola. Slednjič je bil vender v „Agramer Zeitung“ objavljen cesarski razglas dne 4. septembra 1848., s katerim je bil ban, v pripoznanje svojega vrliga delovanja, zopet postavljen v vse javne službe in dostojanstva. Ta objavljeni razglas brez protipodpisa ogrskega ministra, združen z Jelačićevimi pripravami za prekoračenje ogrske meje, je silno vznemiril vlado in ogrski državni zbor. Neka državna deputacija je hitela iz Pešte k cesarju v Schönbrunn in je zahtevala odločen odpor proti slovanskemu gibanju, toda opravila ni ničesar, ker sploh ni bila več mogoča poravnava radi nezmernih in prenapetih madjarskih zahtev. Med tem pa je prekorajčil Jelačić zjutraj 11. septembra 1848. s 40.000 mož Dravo in korakal proti veliki Kaniži in mimo blatnega jezera proti Stuhlweissenburgu in ogrski stolici, Budapešti. Objavil je tudi ob enem razglas na ogrski narod, v katerem je zagotovil, da vodi vojsko le proti neki strahujoči, iz ogrskega ministerstva nastali stranki, da pa bode vse ustavne ljudske pravice najodločnejše varoval. V nekem drugem razglasu na c. kr. četo na Ogrskem, je izrekel Jelačić upanje, da ne bodo sovražno nastopale proti graničarjem. Ti in drugi poznejši oklici, ki so zavračali reakcijo, katera se je natvezala hrvatsstvu, mu so pridobile mnogo očitnih in tajnih pristašev. Namestni kralj ali palatin Štefan je po odstopu sovražnega Košutovega ministerstva poskusil sam začasno voditi javne zadeve; toda reklo se je, da je to nevarno in nepostavno.

Zato so pa napravili pod imenom „začasna vlada“ nekako diktaturo, ki je zopet obstala iz bivšega ministra Košuta

(Dalje v prilogi.)

da ni nobenega tujega človeka vmes. Zatem kardinal kamerlengo in oni trije kardinali, katerim je poverjena skrb za red, preiščejo vso palačo, da bi se ne bil kdo skril, pregledajo vse vrata, da li so dobro zaprta in potem sestavijo zapisnik o tem preiskovanju in pregledovanju.

Celice kardinalov imajo nad vrati vsaka svojo progresivno ševilko. Celice onih kardinalov, ki so bili imenovani po ravnokar umrlem papežu, so tapcirane rdeče, a celice onih eventualnih kardinalov, ki so bili imenovani po prejšnjih papežih, so tapcirane zeleno. Okna celice so zazidana. Svetloba prihaja vanje skozi neke, jako visoko prirejene odprtine, katere so pa zakrite z belimi zagrinjalji.

Se zunanjim svetom more občeavati osobje konklave sredstvom treh okretal, kakoršnja so v navadi pri nekaterih nunskih samostanih. Prvo, takozvano častno okretalo, je na razpolago vsem kardinalom in je prirejeno tako, da se je morejo posluževati tri osebe ob enem. Pri tem okretalu sprejemajo kardinali obiskovalce. Drugo okretalo je na razpolago vsemu osobju, a tretje služi samo

in Szemere; kmalu pa je tisto dalo prostor Batljanovemu ministerstvu. Dvor in Jelačić se ve, da nista s to spremembo ničesar pridobila, kajti tudi temu ministerstvu je bil Košut — duša. Ker pa se niso c. kr. vojskovodje hoteli vojskovati proti Jelačiću, drugi pa so vsled cesarjeve zahteve z njim potegnili, in ker so poleg tega tudi od Madjarov silno tlačeni Slovaki žugali z ustaji na severnem Ogrskem, in je ban vsled teh razmer čedalje bolj prodiral proti Donavi, poklicala je nova vlada črno vojsko pod orožje ter je pripravljala splošni upor vsega madjarstva. Ob enem je ogrski državni zbor silil nadvojvodo Štefana, da naj zadosti svoji dolžnosti kot palatin, ter da naj se postavi na čelo ogrski ustaji.

Nadvojvoda je bil dne 17. septembra voljan vsprejeti višje poveljništvo, toda nastopil je kmalu, mesto na čelo vojnim krdelom — svojo pot na Dunaj, da bi se jedenkrat poskusil doseči kako mirno poravnavo*). Po bitvi pri Velencu se je obrnil ban proti upornemu Dunaju, kjer je bil bolj potreben nego pred Budimpešto.

Ko je v zvezi z Windischgrätzom Dunaj pomiril, sta oba korakala proti Madjarom. Da bi se pa bojevit Madjare preje premagalo, je ponudil sam ruski car Nikolaj I. našemu cesarju pomoč 120.000 mož pod hrbrim maršalom Paskievičem, ki so kmalu po nekaterih jako krvavih bojih strli madjarskega ustaškega zmaja. Sicer bi bil ta boj stal velike reke krvi, in bi se bil zanesel plamen ustaje lahko v Rusko-Poljsko; saj je mnogo Poljakov ne le prostakov služilo v ogrski armadi, ampak bili so tudi kot vojskovodje, kakor n. pr. Dem, Dembinski idr. Pri Vilagos-u se je vršila predaja (12. avg. 1849). Še dandanašnji se strese pravi „Madjar-ember“, ko sliši besedo Vilagos. Poveljnik Görgey se je podal raje ruskemu poveljniku nego avstrijskemu, deloma zato, da bi žalil Avstrijce, deloma pa zato, ker je računil na milejše predajne pogoje in rusko protekcijo. Vsi drugi ustaški vodje, (med temi tudi Košut) pa so še o pravem času popihnil v Turčijo, ker bi drugače prišli pred vojno sodbo v Aradu, kjer je bilo mnogo ustaških vodjev obsojenih na smrt.

Žalibog pa da nasledki zmage nad Madjari, katero so pridobili Hrvatje združeni z rusko armado, niso bili blagosloni za Hrvate in ostale avstrijske Slovence, ki so tedaj prelivali kri za obstanek Avstrije; toda tega ni bil kriv ban Jelačić, marveč tu se je zopet spolnil rek: „Duo-bus litigantibus, tertius gaudet“, to je med dvema prepirajočimi se je veselil tretji, namreč Švaba! — O tem je menda prepričan vsakdo, ki je pazno zasledoval dogodke v naši državi po letih 1848—49. Ker je bilo toliko napisanega o banu Je-

*) Ker so na dvoru njega sumničeli, da je tudi on kriv, da so Ogrji tako daleč tirali svojo neodvisnost, ni bil na dvoru niti sprejet, ter je zato precej zapustil Dunaj in se podal v Belgijo, kjer je umrl pred malo leti, in ni bilo o njem nikdar več slišati. Piscec.

konklavskemu tajniku in to je vedno odprto, kajti tajnikov posel zahteva, da more dotični dostojanstvenik, ki ga opravlja, vsak hip občevati se zunanjim svetom. Drugi dve okretali pa sti odprti samo od 8. ure zjutraj pa do 1/21 ure popoldne in zopet zvečer od 5. ure in pol do 7. ure in pol. Okretalo kardinalov se zapre pol ure pozneje. Od zunaj stražijo ta okretala patrijarhi, nadškofi, škofi in drugi cerkveni dostojanstveniki, po vrsti, eden za drugim. Oni odpirajo in zapirajo okretala od zunaj, dočim jih znotraj odpirajo in zapirajo nalašč v to določeni ceremonijerji. Kdor hoče od zunaj govoriti s kako notranjo osebo, mora se izkazati s posebno izkaznico ali z nalašč v to svrhu prirejeno svetinjo. Dostojanstveniki, ki stražijo okretala, odpirajo in čitajo eventuelna pisma naslovljena v notranjost, a ona, ki so namenjena iz konklava kakoj zunanji osebi, prečitajo in pečatijo prelato, ki stražijo okretala znotraj. Noben kardinal ne more poslati v svet nikakega tajnega pisma. Pogovori pri okretalih se morajo vršiti glasno. Apostolska komora mora preskrbeti

lačicu, zanimalo bode najbrže mnoge čitatelje doznati tudi, kake nravi in postave je bil ta hrvatski junak, kakoršnega bi Hrvatska prav v današnjih dneh silno potrebovala.

Jelačić je bil srednje velikosti, pa krepkega in žilatega života. Znači ga plešasto visoko čelo, rujave, bistrogledne plamteče oči, resno, prijazno obličje z melanholično potezo okolo ustnic. Miloba in priľubnost kazala se je v vsem njegovem bitju, in vedno je bil pripravljen drugim svetovati in delovati, vedno je bil dobre volje in pristopen; njegovo srce je bilo vedno odprto prošnjam in pritožbam. Pri vsi svoji resnobi in nemurni delavnosti, bil je vendar ob danih mu prilikah rad vesel in tudi jako dovtipen. Jelačić bil je dober državnik, ob jednem pa je bil skozi in skozi vojak in tudi dober kristjan. On je bil tudi pisatelj. Celó pesnikoval je Jelačić. Spisal je najprej nekaj nemških pesmi, potem pa tudi mnogo hrvatskih, in sicer idiliških in episkih. Tudi poštenega športa se ni izogibal. Bil je namreč dober jahač in lovec. V svojem mišljenju kakor tudi v svojem delovanju bil je Jelačić vedno plemenit. Bil je moder, svobodomiseln in ves prešinjen najvročje ljubezni do svoje domovine. Da, to je bil mož, kakoršnih bi Hrvatje v sedanjih dneh najbolj potrebovali.

Dopisi.

Iz Kožbane. — (Konec.) 4. Pravite, da je obč. obhodnik klical imena nerazločno in nepopolno. V utoku pod to točko pa trdite še več, in sicer, da Vaši volilci imajo več enakih imen, n. pr. da je več Erzetičev itd. Na to Vam odgovorjam: Predno so se vrata zaprla, stopil sem, kot predsednik vol. komisije, pred volilno sobo ter glasno rekel: Kdor ni še volil od III. skupščine, naj stopi v sobo, kajti o poludne se vrata zapro in vstop bode potem vsakomur prepovedan. Ravno to je obč. obhodnik še enkrat ponovil, predno so se vrata zaprla. Torej tu vidite, da so bili takrat klicani vsi in tudi vsi tisti, ki imajo jednaka imena in priimke. — V utoku pod to točko pravite tudi, da je klicatelj pri klicanju volilce preskakal. To ni res: klicatelj je klical volilce po redu, kakor so bili vpisani v volilnem imeniku.

5. Da so v novo starešinstvo izvoljeni vsaki, nečaki, strici in bratje, to je res. Zakaj bi pa tudi ne bili, ako imajo po postavi pasivno volilno pravico?

6. Da je agitator (kakor ga Vi imenujete) nevolilec Leonard Koncut iz Skrljevega begal volilce, je mogoče res; Vi že veste, saj je on pač Vaš pristaš. Dokaz je pač pravi ta, ki ga sami priznavate, da je on trikrat prišel k meni ter v navzočnosti komisije prosil, da bi izvolili tudi dva moža iz Skrljevega v starešinstvo. Jaz sem ga pa vedno odstranil

za vse potrebe, a običajno si dajo kardinali prinašati kosilo od zunaj. Pri okretalih se koši s kosili natančno preiščejo.

Poleg teh obiskov pri okretalih, se odprejo tudi ona vrata, ki niso zazidana. A to le tedaj, ko imajo priti odposlanci držav, ali pa zakasneli kardinali.

Katoliški vladarji imajo namreč običaj, da imenujejo posebnega odposlanca k svetemu kolegiju za oni čas, dokler je stolica sv. Petra prazna. Ti diplomatski odposlanci gredo z vso veličastnostjo v avdijenco konklava, da izroče svoja pooblastila. Vsakega odposlanca sprejmeta pri vrodu majordom in maršal ter ga spremita do velike dvorane ter mu odpreta vrata iste. V tej dvorani ima svoje seje sveti kolegij, a odposlanca deli od svetega kolegija železna ograja.

Kardinali sede v posebni kapeli. Veliko pregrinjalo deli sveti kolegij od nižjega dela kapele. Kardinali sede v kvadratu okolo oltarja, tako da zapira četrto stran kvadrata oltar sam. Na stopnicah oltarja je pripravljen prestol za novoizvoljenega papeža. Vsaki člen konklava ima svoj prestol. Nad vsakim

s tem, da volilna komisija nima pri tem nič opraviti.

Kar se pa tiče točke 7. in 8. v Vašem dopisu, na to odgovoril sem že pod točko 3.

Na točke 9, 10. in 11. pa ni sploh vredno, da se kaj odgovori, ker ne zapadajo nič drugemu nego otročje čenčanje; kajti enakih slučajev po krémah ne manjka, posebno ob času volitev. In ker se je to že leta 1899. godilo, ne spada niti sem.

12. Da nisem hotel sprejeti utoka zadnji dan, to je moja reč. Dobro pa sem vedel, da čeravno ga jaz ne sprejemem, ga tudi Vi doma ne obdržite, ampak da ga pokažete c. kr. namestništvu, da se prepriča o Vaši modrosti.

13. Pravite, da mnogo izven naše občine stanujočih volilcev ni dobilo vabila k volitvam. Dokažite koliko njih, in imenujte jih s polnim imenom in priimkom, kdo da so isti. V utoku ste omenili le dveh. In še izmed teh dveh ni le jeden dobil po pomoti vabila, dočim ni drugemu vabilo niti pritikal. Sicer pa sta oba dva pri vsem tem volila, o čemer se lahko vsakdo prepriča iz volilnih spisov.

Konečno pa še to. Pravite namreč, da ni nikakor dokazano, da bi bili Vi v svojem utoku navedli kaj neresničnega, ako je tudi namestništvo Vaš utok zavrnilo. Da bode konec besedij, in da se svet prepriča, kako resnična je tudi ta Vaša trditev, zdi se mi najumestnejše, da priobčim tu doslovno odlok, s katerim je bil Vaš utok rešen. Evo ga torej: „Gospodu Leonardu Demartin in tovarišem v Mirniku.“

C. kr. namestništvo je zavrnilo Vaš in tovarišev ugovor proti volitvam občinskega zastopa v Kožbani in obenem potrdilo v vsakem obziru izid istih volitev v vseh volilnih skupščinah.

Da pritožba proti volitvam se ni predložila županu v po § 32. volilnega reda določenem roku, in da se je dalje obč. tajnik v pričujočnosti župana branil sprejeti utok, zavrnivši ga z nepriležno opazko, da je čas že pretekel, pregledalo je c. kr. namestništvo pri vsem tem vse v utoku navedene točke, kar je iz spisov in kar je župan potrdil dokazano, da je bila predložena pritožba v obč. pisarnici dne 26. decembra 1902. ob 10. uri predpoludne, torej 8 dni po dokončanih volitvah.

Nesprejetje tega utoka bilo je torej nezakonito, in se mora pripoznati, da se je isti tudi predložil o pravem času.

Ugovori, da se volitve niso razpisale po predpisih, in okoliščine, da so se iste vršile, ne kakor navadno v občinskem uradu, ampak v šolskem poslopiu, — kar ni bilo razglašeno, — ter da so bili vsled tega volilci zadržani dospeti pravočasno na volišče, — se ne skladajo, ker je naveden v tozadavnem razglasu z

prestolom je nebo, ki je pa tako prirejeno, da se naglo sname, takoj, ko pride iz žare ime novoizvoljenega papeža.

Pred vsakim prestolom je mizica pokrita se svilo iste barve, kakor nebo nad prestolom, in sicer vijoličaste za kardinala, imenovane po ravnokar umrlim papežu, a zelene za one, ki so bili še poprej kardinali. Na mizicah je pisalno orodje, pečati, vosek itd. Kardinali sede po vrsti z ozirom na njih dostojanstvo v svetem kolegiju.

Prvi dan konklava gre ceremonijer trikrat — vsake pol ure — po hodnikih palače, in zvoní se že z omenjenim zvoncem; a ko gre tretjič, kliče: „In capellam Domini!“ To se godi ob 9. uri predpoludne. Kardinali gredo v kapelo, kjer prisustvujejo sv. maši. Mej sv. mašo sprejmejo sveto obhajilo, a po tej svečanosti se prične konklave. Vsaki dan se vršita dva skrutinija. Mej prvim in drugim skrutinijem so kardinali svobodni, smejo se pogovarjati in sprehajati se po dvorišču. Ob 3. uri po polunoci morajo o trikratnem znamenju se zvoncem zapreti se v svoje celice. Zakristan, prefekt papeževe kapele

dne 2. decembra 1902. št. 647 volilni kraj Kožbana. Res, da manjka v razglasu natančna določitev volilne sobe ali navedenje iste se po zakonu ne zahteva.

V kolikor se trdi v pritožbi, da so bili volilci mnenja, da se bode volilo v občinskem uradu, ter bili vsled nepravčasnega obvestila — da se bode vršila volitev v šolskem poslopiu zapeljani, nima pritožba proti volilnemu razglasu nikake podlage v smislu § 18. volilnega reda, glede pomanjkljive določbe kraja, ker vsem volilec je bilo dobro znano, da se bodo volitve vršile v Kožbani in so se isti tudi zbrali pred obč. uradom.

Vsled tega je c. kr. namestništvo razsodilo:

Preložitev volitve v šolsko sobo je bilo po izpovedbi župana, razglašeno po pribitem naznanilu na zidu občinske pisarnice, in ker je šolsko poslopje od občinskega urada oddaljeno komaj 50 sežnjev, ni mogoče v eni mali vasi kakor je Kožbana, da bi volilci zamogli dvomiti, kje se volitev vrši.

Ni razvidno torej pri teh okoliščinah zmanjšanje volilne pravice in beganje volilcev ali dosega splošni volji volilcev ne odgovarjajočega izida volitve.

Ugovor proti prikladnosti šolske sobe nima podlage, ker se je napravilo z odstranitvijo šolske uprave zadosti prostora volilec.

Ravno tako nima postavne podlage pritožba, da je bila zaprta volilna soba ob 12. uri kot v končni volilni uri.

Volilec Janez Magnan se je odstranil, ker se je nevedoma utihotapil v volilno sobo. Njegov glas bi sicer ne bil odločil izida volitve.

Da je občinski sluga klical volilce nerazločno, pokazalo se je po poizvedbah neresnično. Sicer pa postavno ni določeno klicati volilce k volitvam po občinskem slugi.

Ako se nahaja v občini več volilcev enega in istega imena, je volilčeva zadeva oglašiti se k volitvi kadar je klican.

Ugovor, da niso posamezni volilci dobili povabil k volitvi, je zginljiv, ker po zakonu niso predpisana osebna povabila k volitvi.

Pritožba, da so si izvoljenci med seboj v sorodstvu, nima upliva na postavno volitev in izvolitvi občinskim starešinom.

Zakasnenje zacetka volitve v drugi volilni skupščini se opraviči s tem, da so se morali pustiti prej pričujoči volilci III. volilne skupščine k volitvi. Volitve poznejših volilnih skupščin so sledile neposredno volitvam prejšnjih volilnih skupščin in vse glasovanje je bilo končano ob 5. uri popoldne. Ali so bili vsled tega, — da se je pri vsaki volilni skupščini nekaj, in cela volitev za dve uri zamudila, — posamezni volilci zadržani oddati svoje glasove, ni mogoče dokazati, ker župan to zanika in ugovorniki pa ne navedejo nikakega konkretnega slučaja.

bere vsako jutro sv. mašo v prisotnosti svetega kolegija. Po raznih dvoranah so nameščeni mnogi oltarji, zato da morejo duhovni konklava opraviti sv. mašo kadar hočejo. Po sv. maši zapeva zakristan: „Veni Creator!“ Ko slednjič ostanejo kardinali sami v kapeli, gre eden od njih osebno zapreti vrata. Na to se prične prvi skrutinij, ki se vrši od 9. do 11. ure predpoludne. Drugi skrutinij se vrši zvečer od 5. pa do 7. ure.

Da je izvolitev veljavna, treba vsaj dve tretjini glasov. Po vsakem skrutiniju, ko ni dosežena potrebna večina dveh tretjin glasov, pomešajo se glasovnice z vlažno slamo in se vržejo v posebno peč, ki je za oltarjem. Iz te peči gre dim vlažne slame po cevi, ki ima konec nad zunanjim balkonom. Ljudstvo, ki ve o kateri uri se vrši skrutinij, čaka in gleda: ko se prikaže dim, zve ljudstvo, da ni še izvoljen papež. A ko se ob navadni uri ne pokadi iz te cevi, tedaj je znamenje, da je nov papež zasedel stolico sv. Petra, da ima sveta katoliška cerkev novega glavarja.

„Ed.“

Nekarevna mati

želi oddati svojo desetletno hčerko dobrim in krščanskim ljudem, ker jo sama ne more več vzdrževati. Oglase je nasloviti: A. M. — Gorica, (posterestante št. 300 41).

Leop. Reja, gostilničar „Pri Golobu“ na voglu ulice Morelli

Priporoča pr. stna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedli.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Anton Kuštrin

Gosposki ulici h. šte. 25.

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboji Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/2 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih uajmanje po 5 Kg. na vse kraje.

Jos. Munih

krčmar na Kornju

usoja se uljudno naznaniti, da prevzame s 1. avgustom krčmo

Štefana Kofola na Tržaški cesti 21,

ki je priskrbljena tudi s hlevi za živino. — Priporoča se vže naprej slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. — Postrežba točna, cene zmerne.

Odlikovana mizarska in strug delavnica.

A. Černigoj

(društvenik „Miz. zadruge“)

v Gorici,

Tržaška ulica h. šte. 18.

Priporoča svoje

mizarske izdelke

vseh slogov in za vsaki stan.

Izdeluje tudi vse

strgarske izdelke

točno po naročilu.

Vsa naročila se pre-
skrbi v najkrajšem času
po zmernih cenah. Delo
lično in trdno.

Jakob Miklus,

trgovca z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica, priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8
priporoča

pristna bela
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dal-
matinskih in
isterskih vi-
nogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po želez-
nici na vse kraje avstro-egrske monarhije v
sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja
tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Očarana

sem jako od lepote in
dobrote Tvoje obleke.
Kje vendar Ti kupuješ
tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gosposka ulica šte. 7.

katera tvrdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala
v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“
nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj
se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto
založeno tako velikansko z blagom, da bodeš kar
strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna mno-
žina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni
čas, kakor krasne Zephyrje, batiste, perkal, svile,
Oxford, Pique, vsakovrstnega volnenega blaga, moško
sukno po vsakej ceni in izbiri.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste
jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenice,
hlačevine, volnene odeje, koptre, žepne rute itd. Tam dobiš
tudi vse b. azo prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla s m
tam tudi krasne vzorce že naročenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošiljajo uzorci brezplačno. Cene so tako
nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in
poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Protokol. tvrdka Lucijan Kovačič, pri Sv. Luciji,

naznanja s tem častitim obrtnikom in trgovcem
Soške, Baške in Idrijske doline, da je otvorila
svojo veliko zalogo pristnega tropinca,
ovsa, koruze, moke in vsakovrstnega kolo-
nijaalnega blaga, ter bo vse to razprodajala
na debelo po najnižjih konkurenčnih cenah,
ki ne presežejo nikdar Goriških tržnih cen na
debelo. — Izvršuje vsako naročilo točno, ku-
lantno in pri večjih na zahtevo tudi s preva-
žanjem blaga na dom priporoča se naklonje-
nosti svojih domačinov.

Ivan Schindler, Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane
stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in
grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za
seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, lu-
ščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje
repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, se-
salke za vodnjake in gnojnice, vodovode, žel. cevi itd.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih
cenah! Ravno tako vse priprave za kletarstvo:
medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konop-
ljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva,
škrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izde-
lovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo,
kavo itd.; stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za
živino, tehtnice na drog, steberske tehtnice, namiz-
ne tehnice, decimalne tehnice; želežno pohištvo,
železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja
in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kle-
parje, sedlarje pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler,

Dunaj III., Erdbergstrasse šte. 12.

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov
kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in
neštvislno nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic,
kelihov, ciborjev se srebrno kupo.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti
in kvaliteti, umetniško delo v romanskem kartonu, priporočljivih posebno
za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane
sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetlinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetic in vsakovrstnih
drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezenja (ricami) najfinejša
za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno,
pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

Anton J. Vogrič.

V ugovoru se trdi slednjič, da je županova stranka po agentih motila volilce, ni naveden niti eden slučaj, s katerim bi se moglo dokazati nepostavno agitiranje.

Tako se torej doslovno glasi namestništvena rešitev in dokazuje v polni meri, kako neopravičeno da je vse Vaše zaganjanje v mojo osebo.

Odgovor na dopis v „Primorcu“ pa sledi že še o svojem času.

Anton Blažič,
župan.

Politični pregled.

Sestanek državnega zbora.

V dunajskih parlamentarnih krogih se poroča, da se državni zbor snide koncem septembra, če se na Ogerskem ne pojavijo novi zapletaji.

Goluchewski provizorni naslednik Kallayev.

Ponedeljkova dunajska „Wiener Zeitung“ je objavila naslednje cesarjevo lastnoročno pismo: „Ljubi grof Goluchewski! V sled smrti mojega skupnega finančnega ministra Benjamina pl. Kallaya sem se odločil, provizorno Vam poveriti vodstvo mojega skupnega finančnega ministerstva kakor tudi višje osrednje vodstvo v zadevah Bosne in Hercegovine. Isti, 14. jul. 1903. Fran Jožef s. r.“ — Ta provizorij bo trajal neki do pozne jeseni. Vesti o pravem nasledniku Kallayevem so popolnoma potihnile. Bržkone vse čaka na rešitev sedanje ogrske krize.

Čehi in vlada.

V prvih dneh prihodnjega meseca se vrši splošni češki narodni zbor, na katerem bodo zastopani vsi krogi Češke, Moravske in Šlezije. Povod tega zborovanja se pa snidejo v posvet mladostniške zaupniki, ki natančno določijo taktiko, ki naj bo merodajna za češko delegacijo v jesenskem zasedanju. V prvi vrsti se naglašja v mladostniških krogih, da bodo mladostniški poslanci na vsak način obstruirali vojno predlogo v jeseni. Tozadevni sklep bo storil tudi narodni zbor. Druga važna točka so pa nove češko-nemške upravne konference. Ministerski predsednik Körber dobro ve, da mu je nemogoče preje urediti parlament, dokler ni dosežena sprava teh dveh narodov. Tozadevno srečo je pa Körber že večkrat poskušal, seveda brez uspeha, ker vlada noče Nemcem skriviti lasu. Za to pa tudi sedaj pravijo vsi češki listi, da se češki poslanci ne smejo odzvati Körberjevemu povabilu za nova pravna pogajanja. Vladi so itak že znane vse češke zahteve, od katerih ne odstopijo v nobenem slučaju. Če vlada vkljub temu želi prirediti pogajanja s češkimi poslanci, ima to edino ta namen, da bi odnehali Čehi. Tak trud bi bil pa brezuspešen in je torej za vse najboljše, da se novih spravnih konferenc Čehi sploh ne udeležijo. Nemci itak vsak hip lahko odnehajo od svoje trmoglavosti, vlada pa tudi ve, koga mora obvestiti o takem sklepu.

Položaj na Ogrskem.

V ogrskem parlamentu je še vedno na dnevnem redu obstrukcija. Te dni je govoril tudi zbornični predsednik grof Appony. Njegov govor so politični krogi težko pričakovali. Ali grof Appony ni povedal prav nič novega. Ako je rekel, da se popolnoma strinja z zahtevami opozicijskih strank glede narodnih koncesij v armadi, je to pač stara stvar. Grof Appony je mnenja, da morajo Madjari dobiti za svojo vojsko madjarski poveljni jezik. To zahtevajo tudi obstrukcionisti. Razlika med njimi in med grofom Apponyjem obstoji le v tem, da zahtevajo obstrukcionisti, da se madjarsčina takoj uvede v armado, kot poveljni jezik, dočim je grof Appony mnenja, da ni zdaj ugoden čas staviti do krone take zahteve. Položaj na Ogrskem je torej po govoru grofa Apponyja ravno tako nejasen, kakor je bil pred njegovim govorom. — Te dni odpotuje ministerski preds. grof Khuen Hedervary v Ischl k cesarju.

† Knez Adam Sapieha.

V sredo je umrl v Lvovu imeniten poljski rodoljub knez Adam Sapieha. Knez Adam Sapieha je bil odločen poljski rodoljub. Bil je bolj demokratično naddahnen. Ker se je leta 1863. aktivno udeležil poljske revolucije, so tudi njega, kakor mnogo drugih njegovih sovrstnikov, zaprli, a posrečilo se mu je, da je iz ječe pobegnil ter se podal v Pariz. Tam je bil v vedni dotiki z drugimi poljskimi ubežniki in je tudi mnogo občeval z Napoleonom III. Po amnestiji se je leta 1866. zopet povrnil v Galicijo. Udeleževati se je začel zopet političnega življenja, in so ga pozneje izvolili v deželni zbor. Postal je kasneje član gosposke zbornice ter tajni svetnik. Kasneje vdobil je celo najvišji red zlatega runa.

Fran Folnegović.

V soboto zvečer je umrl v Zagrebu Fran Folnegović, eden najbolj zaslužnih političarjev stranke prava. Bil je star šele 56 let. Fran Folnegović je bil pravi idealist, silno oduševljen za narodno stvar, za katero je bil pripraven žrtvovati vse.

Domače in razne novice.

Knez nadškofski ordinarijat je ob tužni priliki smrti sv. Očeta izdal naslednje naredbe: Po sv. Očetu Leonu XIII. opravijo naj se v vseh farnih, vikarijskih in samostanskih cerkvah slovesne zadušnice in sv. maša (v goriški stolnici skozi tri dni, 27., 28. in 29. julija) in sicer prej ko mogoče, ko se je poprej verno ljudstvo povabilo k zadušnemu opravilu. Po vseh cerkvah naj tudi tri dni zvonijo z vsemi zvonovi po cele pol ure in sicer trikrat na dan. Zavkazane so tudi javne molitve za izvolitev novega poveljarja sv. cerkve, in sicer kedar je izpostavljeno sv. Rešnje Telo trije Očenaši, Češčenamarije in čast bodi Bogu z dotično molitvijo. Tudi morajo vsi duhovniki pri vsaki sv. maši privzeti molitev za izvolitev papeža, dokler niso uradno obveščeni o njega izvolitvi.

Osebnosti. — G. dr. Vladimir Levec, sin gosp. ravnatelja Frančiška Levca, v Ljubljani je imenovan na podlagi svojih značajskih del, izrednim profesorjem nemške pravne zgodovine na nemško francoski univerzi v Freiburgu v Švici. G. prof. Vl. Levec je star še le 26 let in je torej skoro gotovo eden najmlajših pravnih učiteljev.

Povišanje. — Č. gosp. Frančišek Castelliz, profesor na c. kr. ženskem učiteljskem, je pomaknjen v osmi razred.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravništvu: Karol Skubin, posestnik in krčmar v Korminu, 5 K. — Hvala!

„Krojaška zadruga“. — Letos ne moremo tožiti o suši, ker dobrotljivi Bog nam pošilja dežja pogosto in v obilnosti. Tudi o posebni vročini se ne moremo potoževati, ker samo nekatere dni je vročina pritiskala nenavadno.

Vendar so ti dnevi zadostovali, da so razgrelje že itak razgredo domišljijo „Sočinega“ člankarja v taki meri, da brca okolo sebe kakor beseni in da klobužna o „Krojaški zadrugi“ stvari, katerim ni mesta ni na nebu, ni na zemlji. Naravno je, da v takem položaju se od lista ne more zahtevati, da bi bil dosleden; a tudi pustiti se ne more brez odgovora, če pregrado kozolce preobrača.

S tem pa nikakor nočemo reči, naj bi kdo odgovarjal na vsako brezmisel, katero prinese naprednjaško glasilo, ker to bi bilo Sisifovo delo, ampak le, da ni brez koristi, ako se kakemu predrznežu včasih na prste pogleda.

V številki z dne 15. julija očita naprednjaški list „Centralni posojilnici“, da je dobila vse blago „Krojaške zadruge“, ki je med brati vredno 120.000 K, in za katero bi se na javni dražbi dobilo gotovo 85.000 K, za sramotno ceno 55.000 K. „Krojaška zadruga“ je imela torej škode 65.000 K.

V svoji številki z dne 22. julija pa pravi isti list: „Zdaj, ko vemo, da je znašala cenitev komaj 44.032 K, je slika o položaju v „K. z.“ veliko strašnejša“. — List bi moral reči: „Zdaj, ko vemo, da je znašala cenitev komaj 44.032 K, radi priznavamo, da „Centralna posojilnica“ je postopala velikodušno, ko je ponudila za to blago za 11.000 K višji znesek, namreč 55.000 K, ter radi popravljamo s tem krivico, katero smo jej storili s svojimi trditvami v številki z dne 15. julija“. Ali napredni list tega ni storil.

„Centralna posojilnica“ je prevzela, kakor smo že poročali, vse dolgove in imetje (hujše in boljše) „Krojaške zadruge“ in je s tem dosegla dvojen namen: prvič, da je ona za svoje tirjatve zavarovana, drugič, da je „Krojaški zadrugi“ ohranjena možnost, da dobi potrebn denar za izplačevanje vplačanih deležev.

To pa „naprednjake“ strašansko peče, ker hoteli so: 1. da „Kroj. zadr.“ popolnoma pogine; 2. da pri tem trpi „Centr. posoj.“ kolikor mogoče veliko škode; 3. da blago „Kroj. zadr.“ preide po sramotni ceni v roke „naprednjakega“ zasebnika; kajti po mnenju „Sočinih“, „naprednjakov“ je „vsaka zadruga le cokla na narodnem vozu (ako ni v „naprednjaki“ rokah), dočim je rastoče število trgovcev in obrtnikov neoporečen dokaz, da se bližamo srečnejši bodočnosti“. Naravno je tedaj, da „Sočini“ „naprednjaki“ so nasprotniki zadrug (ako niso v njihovih rokah, kakor n. pr. konsorcijske gostilne pri Jeleni), a so za to, da si pojedinci pomagajo do boljšega položaja (Gabršček, Konjedić, Medved).

Iz tega je spoznati, zakaj so „naprednjaki“ proti „Centralni posojilnici“

v njenem nastopanju napram „Krojaški zadrugi“, katero hoče rešiti, in so pa vneti za transakcijo, kakor jo je nameraval g. Medved, v prvi vrsti pa za konkurz.

Kakor piše „naprednjaško“ glasilo v številki z dne 22. julija, ponudil je g. Medved meseca januarja „Kroj. z.“ za blago, katero je sam cenil na 80.000 K, znesek 70.000 K; privoščil si je torej samo za to, da sploh kupi, dobiček v znesku 10.000 K. Pri tej kupčiji bi plačal iz svojega žepa 20.000 K, ostalih 50.000 K, naj bi mu upala „Centr. pos.“

Pošteti 70.000 K bi se tako obrnilo, da bi se najprej plačali večinoma židovski upniki, kateri so imeli tirjati za blago znesek 75.000 K. S temi obrtniki, ki so „Sočinemu“ člankarju prirastli na srce, bi se bil g. Medved pogajal za izdaten popust. Kar bi tako dosegel, plačal bi (po odbitih 5.000 K) „Centr. pos.“ na račun njene tirjatve od 42.000 K. Kar bi tako dosegel g. Medved pri pogajanju manj od 47.000 K (za 5.000 K so presegale tirjatve fabrikantov ponudbo g. Medveda, in 42.000 K je bila „Kroj. zadr.“ dolžna „Centr. pos.“), to naj bi trpela „Centr. pos.“ in vsi vplačani deleži naj bi bili zgubljeni. Ta način sanacije (?) imenuje „Sočin“ člankar boljši od zgorej navedenega, vpljanega po „Centr. pos.“, ker g. Medved bi bil boljše izvel „K. z.“ iz mlake nego g. Hribar, ki deluje v zmislu „Centr. pos.“

Človek ne ve, kaj bi si mislil, ko čita tako gorostasna nasprotja in prerekanja v „naprednjakem“ glasilu.

Pa pride še lepše. V številki z dne 18. julija pravi „Soča“, da najboljši konec bi bil konkurz, na kateri bi je od januarja naprej neprenehoma, katerega zahteva njen lastnik celo v formalnih vlogah na sodno oblast. Kaj je konkurz? Oddaja blaga za podpolovično ceno, zguba vplačanih deležev, doplačevanje jamstva v polnem znesku.

To je po mnenju „Sočinega“ člankarja najboljša rešitev. Verujemo mu, ker v zmislu njegovih nazorov je vsaka zadruga le cokla in čim korenitejša se iztrebi, toliko bolje. Ona rešitev, ki prejme zadrugnike najhujše, konkurz, mu je najboljša rešitev; ona, ki daje zadrugnikom največ upanja, da pridejo do svojih deležev, kakor jo je uvedla „Centr. pos.“ pa najslabša. Popolnoma prav — po njegovih zadrugam sovražnih nazorih.

Tako blebetanje „naprednega“ glasila je le izrodek pasjih dnij, ki pritiskajo na možjane njegovega člankarja.

Trdijo, da niso klicali v Gorico g. Medveda; a vsemu svetu je znano, da so klicali najprej g. Trčka iz Ljubljane, kateri se vabilu ni odzval, in da so napredni kolovodje predstavili g. Medveda odbornikom „Krojaške zadruge“.

Z resnico ni „naprednjaško“ glasilo nič kaj v prijaznih odnosih. Pravi namreč v številki z dne 22. julija, da „Centr. pos.“ je tožila 166 najbolj zvestih „kupovalcev“ „Krojaške zadruge“. To pa ni res; kajti „Centr. pos.“ ni tožila do današnjega dne niti enega kupovalca „Kroj. zadr.“, pač pa je zarubila znesek, katere so bili nekateri kupovalci dolžni „Kroj. zadr.“, tako da oni zneski so prisojeni „Centralni posojilnici“ na račun dolga, ki ga ima pri njej „Kroj. zadr.“

„Napredno“ glasilo je bilo previdno, da govori o kupovalcih, ne pa o plačevalcih; kajti vse drugo je blago kupiti in kupljeno blago plačati. Mnogi „naprednjaki“ so pridno kupovali, pa slabo plačevali blago v „Krojaški zadrugi“. „Napredno“ glasilo povesi oči kakor sramežljiva devica ter pravi v številki z dne 18. julija, da veliko dolžnikov je bilo krivično toženih in da „Kroj. zadr.“ je imela s tem mnogo pravnih stroškov; zamolči pa ime tistega „naprednjaka“, ki pošilja svojega hlapca okoli dolžnikov, da jih pripravlja za sodne izjave, ki so združene s stroški za „Kroj. zadr.“, in onega pisarja, ki je že naprej žugal, da hočejo prouzročiti „Kroj. zadr.“ nepotrebnih stroškov.

Potem pa trdijo „naprednjaki“, da ne delajo proti „Kroj. zadr.“; oni „naprednjaki“, ki so vložili zoper njo tožbo in prošnjo za rubež ob času, ko je veljala za insolventno, katero je bilo mogoče rubiti in gnati v konkurz, ako ne plača, in katero je bilo mogoče ovaditi v namen kaznovanja, ako plača.

Jeze se penite, ker je „Kroj. zadr.“ našla varno zavetje v „Centr. posoj.“, iz katerega je ne morete pregnati. Vaša jeza zadrugi nič ne škoduje; a Vam nič ne pomaga. Podobni ste psu, ki bi rad grizel, a je pripet na verigo in ne more škodovati.

Ali ni za počit! — Neki A. G., o katerem pravijo ljudje, da je sam Kramarjev Drejec, piše v zadnji „Soči“: „Jaz sam pa sem počel proti „K. z.“ tako „grozovito lumparijo“, da sem jej dal na razpolago jedno sobo, v kateri so imeli par mesecev blago, ondi merili, cenili, delali in-

venturo, — a ta slavna zadruga s „Centrifugo“ vred ni niti poprašala, ali zahtevam za to ljubav kako odškodnino, ali da bi vsaj rekli: „hvala!“ — ne, napadajo me osebno po svojih velekatoliških listih!“ — Resnica pa je ta-le: Soba, v kateri je bilo blago „K. z.“, je pripadala pisarni dr. Tume in je poprej v njej uradovalo „Trgovsko obrtno društvo“. „Predsednik „Krojaške zadruge“ je tudi dr. Tumo vprašal za najemnino, a istijo je odklonil, češ, da tudi „Trg. obrtno društvo“ ni plačevalo najemščine. Pač pa se je odbor „Kroj. zadruge“ dr. Tumu osebno zahvalil po svojem predsedniku ter mu poslal tudi pismeno zahvalo, ki se je doslovno tako-le glasila:

„Gorica, 2. maja 1903.

Vaše blagorodje!

Udano podpisano društvo si šteje v dolžnost in čast, zahvaliti se Vašemu blagorodju najpriskrnejše za Vašo velikodušno prijaznost, s katero ste nam toliko časa blagovolili prepuštili brezplačno eno veliko sobo kot skladišče naše zaloge. Bog Vam to stotero povrni. Upaje, da nam bode kedaj dana prilika Vašemu blagorodju to prijaznost povrniti, bilježi odličnim spoštovanjem udana

„Krojaška zadruga“,
vpisana zadr. z omejeno zavezo v Gorici.
Iv. Bajt. J. Kopač.

Veleblag. gospodu

Henriku dr. Tumi, odvetniku,
Gorica“.

Ali ni za počit!

Tako je, in nič drugače. — Nekdo nam piše: „Gorica“ smatra novejšo napade „naprednjake“ na „Krojaško zadrugo“ za ohlajevanje jezice, ker so gospodje „naprednjačiči“ pogoreli v pravdi s „Krojaško zadrugo“ zastran prostorov. Prav. A jaz, ki sem že precej „pogruntal“ politične mahinacije naših „naprednjačičev“, sodim, da je to le navaden manever, kateri se v politični umetnosti „naprednjaški“ večkrat ponavlja. Ko namreč „naprednjaški“ kolovodje zapazijo, da se začneja strankarska strast njih podložnikov ohlajevati, pa vržejo kak plamen med nje, da jih zopet razburijo. Taki plameni so navadno napadi na tako zvane „klerikalce“, ali samosvoje hvalisanje, o „narodnih“ podjetjih, „narodni“ sklad, velikonočni „piruh“, itd. Take „šlagerje“ si „naprednjaški“ kolovodje v knjigo svoje politične vladalne umetnosti že naprej za prihodnjo rabo zapisujejo, da jih imajo za vsako potrebo pri rokah. Tak „šlager“ je tudi najnovejši „ples“, katerega uprizarja Drejec v gosposki ulici. On piše v svojem „leibjournalu“, da so „naprednjaki“ bolj zahajali kupovat v „Krojaško zadrugo“ nego tako imenovani „klerikalci“. Na tem je nekaj resnice. A to je zakrivil glavni junak te afere, o katerem pa Drejec iz gosposke ulice v svojem razteznom besedičenju tako molči kot tat v podstrešju, to je zakrivil famozni poslovodja Avrelj Bizajl, kateri je do sita dokazal svojo popolno nezmožnost v trgovinskih poslih. Ta Avrelj Bizajl je bil namreč eden ognjevitejših „naprednjaških“ petelinov. Okoli njega so se v prodajalnici zbirali glavni agitatorji „naprednjake“ stranke. In ako je imela kaka gospa ali gospodična iz „n e-naprednjake“ družine smolo, da je prišla takrat v prodajalnico, so se ji kar izizvalno posmehovali. To je odvrglo mnogo naših družin od „Krojaške zadruge“. Prižogbe niso izdale nič; kajti pokojni dr. Pavlica je bil v Avrelja tako zaverovan, da ni hotel ničesar verjeti. Kako varnega se je „naprednjaček“ Avrelj čutil, kaže dejstvo, da je v prodajalnici razprodajal celo vstopnice za „ultra-naprednjaške“ izizvalne veselice, pri katerih je bil on glavna oseba. Sploh je bila cela „Kroj. zadruga“ nekaka politična dvoživka. Na čelu ji je stala res da večina mož iz „n e-naprednjakega“ tabora, ali vse delovanje, vse osebje v prodajalnici je bilo pristno „naprednjaško“. Zatorej prav ne vem, kako se drzne „Soča“ našo stranko zaradi „Kroj. zadruge“ napadati, namesto da bi sama sebi in svojim pristašem priporočila: Molčite! Firma je sicer „klerikalna“, a delo je naše!

Zdaj ga pa že imajo, namreč učenca Herena, ki je ravno pred štirimi tedni zapustil domačo hišo brez novca v žepu. Kakor smo včeraj doznali, dobili so ga v Raicu pri Požegi v Slavoniji. To vest naznanjamo s odkritosrčnim zadovoljstvom vsem onim, ki so tako toplotno sočustvovali s stariši lahkomišelnega dečka, katerim je provzročil toliko skrbi in strahu.

Učiteljske v Kopru. — Zrelostno skušnjo na c. kr. učiteljskem v Kopru so napravili: Brce Anton, Čok Hrabroslav, Firm Štefan, Kenda Ferdo, Kunc Ivan, Likar Ladislav, Legiša Henrik, Mervič Anton z odliko; Persič

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnine pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petstvarstih in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

Podrobne vesti o smrti sv. očeta.

Sv. oče je umrl v ponedeljek ob 4. uri 4 min. popoldne. Ob 4. uri 12 min. je načelnik nobelgarde zaprl velika bronasta vrata, ki vodijo v Vatikan. Rimski listi so takoj izdali posebne izdaje. Kardinal Oreglia je ukazal odstraniti vse tuje ljudi iz Vatikana. Na trgu sv. Petra so se zbrale velikanske množice ljudstva.

Agonija (smrtni boj) je bila jako kratka. Sv. oče je padel v letargijo. Žila je pričela počasi biti, vendar zavest je ostala jasna. Veliki poenitentiar Vannutelli je prišel v sobo, pokleknil pri vzglavju sv. očeta in pričel moliti molitve za umirajoče. —

Takoj, ko se je bliskoma raznesla po Rimu vest, da je papež umrl, zasedla je državna policija trg sv. Petra. Ob bronastih vatikanskih vratih, ob vratih sv. Marte in ob Belvederu so stale vojaške čete na razpolago policijskim komisarjem.

Tik pred smrtjo sv. očeta so se zbrali kardinali in drugi cerkveni dostojanstveniki, okoli 60 oseb, v bolniški sobi sv. očeta, ter so poklekili in molili. Po papeževi smrti je Rampolla takoj odločil svojo službo državnega tajnika, kakor to določa vatikanska postava. Rampollova posla je prevzel Della Chiesa.

Smrt sv. očeta je bila jako lahka, obraz je postal mrtvaško blede, dihanje je zastajalo. Odlične osebe v bolniški sobi in služabništvo, ki je bilo zbrano pred sobo je glasno molilo. Sv. oče je mej molitvami mirno zaspal. Dr. Lapponi je položil roko na srce sv. očeta in skoro nato naznanil, da je veliki Leon XIII. preminil ob 4. uri 4 minut popoldne.

Ko je odmolil veliki poenitentiar molitve za mrtve, in je dr. Lapponi konstatiral papežovo smrt, pozval je major-domus navzoče, naj gredo iz sobe. Ostali so v sobi le nečak sv. očeta Pecci, dr. Lapponi, sluga Centra in dva nobelgardista kot straža.

Sv. očetu je zatislil oči njegov osebni zdravnik dr. Lapponi in mu prekril roke na prsih. Na to so zaporedoma šli mimo mrtvega sv. očeta kardinali, sorodniki papeževi, zastopniki diplomatskega kora in več drugih odličnih oseb ter so mu poljubljali roko. Globoko so bili ginjeni.

LISTEK.

Obredi ob smrti papeževi.

Ko papež zatisne oko, naznani se njegova smrt takoj kamerlengu svete rimske cerkve. (Sedanjí kamerlengo je kardinal Alojzij Oreglia di Santo Stefano, dekan sv. kolegija, suburb. škof v Ostiji in Velletri, roj. l. 1828. Za kamerlenga ga je imenoval Leon XIII. 25. marca l. 1885; ta služba je silno važna zlasti ob vakanci sv. stolice, ker je kamerlengo predsednik sv. kolegija kardinalov v konklave in vlada sv. cerkve do izvolitve novega papeža). Ko kamerlengo prejme vest o smrti papeževi, se poda ogledat mrliča. Preden stopi v sobo, kjer leži papežovo truplo, udari s srebrnim kladivom trikrat na duri, potem se trikrat vrže pod zamrlim na tla, ga pokliče z njegovim krstnim imenom in trikrat s kladivom potrka na njegovo mrzlo čelo. S tem naznani, da se je z lastnimi očmi prepričal o smrti papeževi, in da je zakon

Deset minut po nastopu smrti Leona XIII. je kardinal kamornik Oreglia oficijelno zavzel posest Vatikana. Švicarske garde so mu izkazale časti, kakor suverenu ter so ga v slovesnem sprevodu spremljale v njegovo stanovanje.

V ponedeljek zvečer je izšlo oficijelno vatikansko glasilo »Osservatore Romano«, ki je pravilo da je sv. oče zjutraj za trenotek dobil zavest in spoznal zdravniške, katerim je rekel: »To pot niste mogli premagati smrti«. Nato je sprejel kardinala Rampolla, Vives in Respighi. Ob četrta na dvanajst je agoniji podoben položaj se spreobrnil v resnično agonijo. Kardinal Vannutelli je pričel moliti molitve za umirajoče. Sv. Očetu je znanj-kalo sape, a izročal je še blagoslov in zadnji pozdrav.

Zadnje besede svetega očeta so bile: »Pozdrav dobremu cesarju«, potem je še vzdihnil: »Carpinetto« (rojstni kraj svetega očeta.)

Papežev nuncij na Dunaju, kardinal Taliani, je dobil od avstrijskega cesarja Franca Jožefa naslednjo brzojavko: Ischl ob 7. uri 30 minut zvečer. V trenutku, ko je katoliški svet vsled poročila o smrti svojega najvišjega pastirja zatopljen v globoko žalost, mi je posebno na srcu izraziti Vaši eminenci veliko žalost, katero mi povzroča ta težka, po celem svetu tako globoko čutena izguba. Otroška ljubezen in neomejeno spoštovanje, katero sem gojil za sv. očeta za časa njegovega življenja, spremljajo preminolega v večnost. Njegov spomin bo vsikdar blagoslovljen, in zagotovljeno mu je za vse čase odlično mesto v analih naše svete cerkve. Frančišek Jožef m. p.

Na to sožalno brzojavko, ki je bila prva, katero je dobil nuncij Taliani, odšel je naslednji odgovor: Dunaj ob 9. uri zv.: Sočutje Vašega apostolskega Veličanstva na pretresujoči izgubi, katera je zadela našo sveto cerkev po smrti velikega papeža Leona XIII., je v resnici ginljivo in jaz se požurim Vašemu Veličanstvu izreči najiskrenejšo in najglobljejo zahvalo. Sv. kolegij bo ohranil najodkritosrčnejšo in najudanejšo hvaležnost za ta dokaz sočutja.

Ko je Lapponi ob 3. uri 40 minut popoldne naznanil, da vsak hip nastopi katastrofa, se je jokal. Po smrti so obraz svetega očeta pokrili z belo tančico.

Ko se je raznesla vest o smrti sv.

mu nato poda ribičev prstan in druge pečatnike rajnikove. Na teh se papežovo ime izbriše v znamenje, da je papeževa oblast na zemlji jenjala. Ko se na to kamerlengo pelje zopet nazaj v svoje stanovanje, zazvoni veliki zvon v stolni cerkvi sv. Petra ter naznani večnemu mestu smrt papežovo. Takoj nato se oglašijo zvonovi po vseh rimskih cerkvah in zvonijo skozi eno uro.

Štiriindvajset ur po smrti se papežovo truplo odpre in mazili. Truplo se obleče v domačo papežovo obleko in se položi na posebno posteljo, do katere ima pristop občinstvo. Zraven postelje, ob kateri gore štiri velike sveče, stojita dva stražnika; tudi nekaj menihov neprestano moli ob trupu rajnika.

Drugo jutro se zbero kardinali z duhovščino cerkve sv. Petra in truplo blagoslove. Potem ga nese 8 duhovnikov, katere spremljajo kardinali, druga duhovščina, nobelgarda in švicarji v cerkev sv. Petra; tu se opravijo mrtvaški obredi

očeta, se je pojavil nepopisen naval na vse rimske brzojavne urade. Policija je morala vzdrževati red, da se ni pripetila kaka večja nezgoda. V urade so se spuščale le posamezne osebe.

Po papeževi smrti so oči vseh obrnjene na kardinala Oreglia, kateremu sede vacante pripada važna naloga, da v zvezi s še enim kardinalom izvršuje papežu pridržana vladarska opravila.

Kardinal Luigi Oreglia je bil rojen dne 9. julija 1828. kot potomec staroslavne piemonteske rodovine baronov od Santo Stefano. Pred kratkim je torej dopolnil 75. leto svojega življenja. Že v zgodnji mladosti je bil odločen za duhovski stan. Vstopil je v akademijo za plemenite duhovnike, v kateri se je izobraževal tudi ravno umrli papež Leon XIII. Pozneje je deloval nekaj časa pri rimski kuriji, potem pa se posvetil diplomaciji. Najprej je bil poslan kot internuncij v Haag, potem kot nuncij v Bruselju in slednjič v Lizaboni. V tem svojem delovanju si je pridobil mnogo prijateljev zbog svojega neupogljivega značaja, a ravno vsled tega tudi mnogo nasprotnikov. Diplomatski pot je zapustil l. 1873, ko mu je papež Pij IX. podelil kardinalski klobuk. L. 1885. je postal kardinal kamerlengo, ki zavzema med vsemi kardinali najvažnejše mesto. Od leta 1894. opravlja kardinal Oreglia tudi mesto dekana v kardinalskem kolegiju. Kakor znano, je Oreglia jedini kardinal, katerega ni imenoval Leon XIII.

Leon XIII. je preživel vseh 62 kardinalov, ki so bili navzoči pri volitvi papeža l. 1878, izvemši kardinala Oreglia, ki ima sedaj kot kamerlengo skrbeti za izvolitev 25. tega papeža. Mrtvi so Monaco, La Valetta, Parocchi, Sanfelice in Jakobini, katere je časopisje toliko časa proglašalo papabilom. Omenili smo že, katere kardinale sedaj proglašajo papabilom, a vse so seve časnikarska ugibanja. Sedaj so že »odstranili« kardinala Gottija.

Od sedemdeset kardinalskih mest jih je od zadnjega konzistorija zasedenih 64. V kardinalskem kolegiju je 37 Lahov.

Poleg teh je 27 inozemcev in sicer štirje Avstrijci: Gruscha na Dunaju, Katschthaler v Solnogradu, Puzynav Krakovu, Skrbensky v Pragi, sedem Francozov, dva Portugalca, šest Špancev, en Anglež, en Belgijec, en Amerikanec, in en kardinal iz Avstralije.

odgrnjeno; samo noge so skoz dostopne; verniki ki prihajajo rajnega sv. očeta kropit, poljubujejo noge.

Na večer tretjega dne se kardinali zopet zberò v tej kapeli in med prepevanjem »miserere« se truplo prenese v nasprotno korno kapelo. Tu stoji krsta iz cipresnega lesa, katero vikar cerkve sv. Petra blagoslovi, kot zadnje bivališče papeževih zemeljskih ostankov. Če je med kardinali kdo papežu v rodu, ga ta pokrije z belim prtom po obrazu in po rokah. Sicer stori to papežev hišnik. K nogam rajnika položè tudi rdeč žametast mošnjiček, v katerem so zopet trije mošnjički enake barve. V prvem je toliko zlatih, v drugem srebrnih in v tretjem bakrenih novčičev, kolikor let je rajnik vladal kot papež. Naposled dva papeževa služabnika pogrneti rdeč svilnat prt čez truplo, in nato se krsta zapre in zabije. Ta krsta iz cipresnega lesa se dene potem v večjo krsto iz svinca, v katero je vdolbeno ime papeža, število let nje-

Pri volitvi papeža ni treba, da bi bili navzočni vsi kardinali.

Vsled smrti papeža je imel dunajski mestni svet v torek izredno sejo. Predsedujoči podžupan Strobach se je s toplimi besedami spominjal umrlega papeža in slavil njegove zasluge za krščanstvo in njegove izvanredne lastnosti in čednosti.

Krščanska socialna zveza državnega zbora je odposlala kardinalu Oreglia sožalno brzojavko.

Hrvatski listi izražajo prav živo svojo žalost, ker je preminul papež Leon XIII. in povdarjajo zlasti njegove obile zasluge za cerkev in človeštvo. »Obzor« naglašà, da je papež ne samo Hrvatom, ampak vsem Slovanom v monarhiji principijelno dopustil slovansko bogoslužje.

V ponedeljek zvečer je prišel v Rim zabož, katerega je poslal sv. očetu cesar Franc Jožef. V zaboji so bile steklenice mineralne vode iz Karlovih varov. Cesar je poleg tega pisal lastno-ročno pismo, v katerem naznanja sv. očetu, da je to vodo sam rabil z dobrim vspehom, in prosi, naj se to naznani zdravnikom, katere naj se vpraša za njihovo mnenje.

Sožalna brzojavka nemškega cesarja se dosledno glasi: Bolestno ganjen po ravno kar prejeti žalostni vesti, pošiljam visokemu kolegiju kardinalov izraz svojega iskrenega sočutja na težki izgubi, katera je zadela rimsko-katoliško cerkev po smrti papeža Leona XIII. Jaz ohranim zvest spomin vzvišenemu starčku, ki mi je bil osebni prijatelj in čegar prednosti srca in uma sem mogel občudovati še-le pred malo tedni o svojem bivanju v Rimu.

Vsi nadvojvode in vse nadvojvodinje, na čelu vsem nadvojvoda prestolonaslednik Fran Ferdinand so izrazili v nunciatu svoje sožalje.

V torek ob 5. uri popoldne je dr. Lapponi, kateremu so pomagali štirje zdravniki apostolskih palač, mazilil truplo sv. očeta. Z veliko natančnostjo izvršena operacija je precej dolgo časa trajala, nakar so zdravniki sami zopet oblekli papežovo truplo z istimi oblačili, katere je imel mrtvi papež na sebi pred operacijo. Kristalna vaza, v katero so dali srce sv. očeta, bo shranjena v jamski vo-

cerkve in papežev hišnik svinčeno krsto zapečatita; ta se potem dene še v večjo leseno krsto. V tej trojni krsti zabitega polože potem visokega mrliča v predal vrh vrat, ki so na desni od korne kapele. Tu toliko časa leži, da mu nov grob naredè. Ako si je rajni papež izvolil poseben grob, ga tja prenese šele čez leto dni.

Za dušo umrlega so devetdnevne molitve, ki se začno tretji dan po smrti. Zjutraj ima zaporedoma en kardinal v korni kapeli črno sv. mašo. Sredi kapele je mrtvaški oder, ki stoji do sedmega dne, ko je namreč veliki, prekrasni kaptalk sredi cerkve sv. Petra postavljen. Tu se opravljajo potem mrtvaški obredi za rajnega. Prvi dan se bere v cerkvi sv. Petra za rajnega 200 črnih maš, druga dni pa po sto, razun tistih, ki se bero po drugih cerkvah. Deveti dan pa ima kardinal, ki ga sv. kolegij v to določi mrtvaški govor. Nato se s slovesno »absolucijo« dovrše cerkveni mrtvaški obredi.

Adolf, Venturini Fran Ed, Zajc Josip. Dva imata preskušnjo iz enega predmeta v septembru.

„Adrija“, slov. akad. ferijalno društvo v Gorici, priredi začetkom prihodnjega meseca javni shod v prilog slovenskim šolam in slovenskemu gimnaziju v Gorici in slovenskemu vseučilišču v Ljubljani. Podrobnosti v prihodnjih številkah.

Poskušnje za oblačenje mestnih ulic. — Vsled predloga mestnega starešine, g. Marzinja, prično te dni s poskušnjami, oblačiti mestne ulice s kamenjem, in sicer na Verdijevega tekalšču pred gledališčno kavarno. Za te poskušnje izbrali so troje vrst kamenja, in sicer iz Valona, iz Sempasa in od sv. Jurija pri Bračanu.

V gradiško kaznilnico so se prepeljali v pondeljek bratje Černigoj in Kerkoč.

Javni shod prirede socialisti v nedeljo predpoludne ob 10. uri na vrtu hotela „Central“, na katerem bodo zahtevali, da se odpravi sedanji parlament privilegirancev, ter da se uvede splošna volilna pravica. Na shodu bodo govorili v slovenskem in italijanskem jeziku.

Grozna nesreča. — V sredo zvečer okolo 9. ure odpravljali so se v družini pleskarja L. Bavčerja, stanujoči v Podturmju, k počitku. 14 letni sin Marij hotel je odpreti predal predalnika, na katerem je stala petroljka. Pri ti priliki pa se je petroljka prevrnila in padla na tla, na kar se je seveda užgal petrolej. 50 letna mati, Elizabeta, skočila je koj na mesto, kjer je ležala petroljka, hoteč ugasiti plamen s predpasnikom. A reva, ne le da se ni ta poskus posrečil, pač pa se je še njena obleka vnela, in bila je hkratu ona sama v plamenu. Pozvali so koj zdravnika dr. Pontonija, ki ji je podelil prvo zdravniško pomoč, a potem odredil, da so prenesli nesrečnico v bolnišnico, kjer se nahaja v smrtni nevarnosti.

Tatvina. — Dne 15. t. m. so vkradli na trgu Korenj v Gorici krčmarju Ivanu Šekliju z Livka tri vinske posode. Dve sta držali po 67 litrov ena pa 74. Sodžki so zaznamovani s črkama L. Z.

Zaprtil so neko Z. iz Ribemberga, ker je vzela svoji gospodnji iz žepa 10 kron. Najlepša je bila pa ta, da je Z., ko ji je gospodinja očitala tatvino, šla na policijo, ter tožila gospodinjino zaradi obrekovanja, mesto da bi jo prosila za odpusčenje.

Iz Štanjela nam pišejo: — Dne 18. t. m. je cenila pri nas posebna komisija škodo, katero je napravila toča dne 7. t. m. Komisija se je prepričala, da je toča pri nas po nekaterih zemljiščih uničila ves pridelek, po drugih pa $\frac{2}{3}$ vsega pridelka. Škoda pa, katero je povzročila toča po nekaterih vinogradih, je taka, da ni pričakovati v njih tudi prihodnje leto nobenega pridelka. Z ozirom na to in pa na dejstvo, da nismo tudi lansko leto pri nas vsled velike suše pridelali skoro nič živeža, žuga nam taka strašna beda, kakršne pri nas še več let pri vseh slabih letinah nismo imeli. Druga leta so naši kmetje vsaj za sadje nekaj prijeli. Bolji posestniki dobili so namreč za sadje celo do 400 kron. Ali letos nam je slana pobrala že v cvetju vse sadje, tako, da smo tudi v tem oziru ostali popolnoma na suhem. Pri nas je toraj potrebna nujna podpora od koje koli strani, in obračamo se do drž. in dež. poslancev, da se nas spomnijo ter da spregovore na pristojnem mestu kako besedo za nas.

Kmetje pri nas zadolženi so skoro vsi. Davki in druge občinske in deželne doklade, kakor tudi doklade za okrajni šolski zalog, množe se od leta do leta vedno bolj. Od kod naj vzame kmet denar, da zadosti vsem zahtevam a se poleg tega preživi sam in prehrani tudi svojo družino? S čim naj pokrije stroške za obdelovanje svojih zemljišč ko se mu odreka vsaka podpora? Tako n. pr. je vložilo v Štanjelu in na Lukovcu 40 kmetov prošnje, da bi se jim dovolila brezobrestna posojila za obnovljenje, po trtni uši uničenih vinogradov; a od vseh teh 40 prošenj prišli sta v poštev samo dve, kakor smo se prepričali te dni, ko je prišel k nam vladni poverjenik g. Josip Strekelj, z namenom, da si ogleda vinograde onih prosilcev, na katere se misli ozirati ces. kr. namestništvo pridovoljevanju brezobrestnih posojil. Mi v resnici ne vemo, na podlagi kakih poročil se tako postopa z omenjenimi prošnjami, posebno zaradi tega, ker se nahajata ona dva prosilca, na katere se misli c. kr. namestništvo ozirati v boljšem gmotnem stanu, nego vseh 38 drugih prosilcev. Obračamo se tudi v ti zadevi do naših dež. poslancev, da se zavzamejo odločno tudi za druge prosilce, ki so bolj potrebni podpore, nego pa ona dva, na katere se mislijo ozirati c. kr. namest-

Opomba uredništva: Prvo dolžnost ima pač županstvo, da se gane in potegne za svoje občinarje. Županstvo naj vloži torej tozadevno dobro utemeljeno prošnjo na pristojno oblast, o čemur naj se obvestijo tudi poslanci, in prepričani smo, da bodo poslanci potem gotovo storili svojo dolžnost.

Požar. — Iz Doberdoba nam pišejo: V noči od 18. na 19. julija okolo 10. ure, zapazili so ogenj v seniku tik hiše Štefana Černica v Doberdoba. Glas zvona je takoj sklical ljudi, ki so gasili in branili sosednje hiše in hleve. Že med gašenjem so zapazili, da manjka osemletni pastirček, ki je hodil spat na senik. Ljudi je obhajala groza. In res so okolo 1. ure po polnoči izgrebli iz pogorišča ubozega otroka iz Dola pri Opatjemselu, Antona Ferletiča. Bil je ves sežgan. Polovico nog mu je zgorelo in po vsem drugem životu je bil ves opečen. Kako da je ogenj nastal, ni znano. — Otroci bil je sirota brez očeta — mati pa je v Aleksandriji. — Plesni godci, ki so bili ta dan najeti in njih „aranžerji“, imeli so vendar toliko sočutja, da so med pogrebom z godbo in nesrečnim plesom ponehali. — Po joku in stoku — pa začelo je godjenje in skakanje! Tako je na svetu.

Štipendiji za slušatelje živnozdravništva. — Od onih deset štipendijev v letnem znesku po šest sto (600) kron, katere je ustanovilo c. kr. ministerstvo notranjih stvari odlokom 30. junija 1881 št. 4597 za civilne poslušalce štiriletnega tečaja na c. in kr. vojaški šoli za živnozdravništvo na Dunaju bodo trije prosti s 1. januarjem 1904. Te štipendije podeli c. kr. ministerstvo za bogočastje in nauk sporazumno s c. kr. ministerstvom notranjih stvari.

Ob dobrem napredovanju in lepem vedenju traja žitek teh štipendijev do dovršitve učenja, oziroma, po dovršenju četrtega tečaja, še tri mesece, zavolj položitve strogih izpitov.

Prositelji za te štipendije naj predložijo svoje prošnje na rektoratu c. in kr. vojaške šole za živnozdravništvo in visoke šole za živnozdravništvo na Dunaju najkasneje do 15. avgusta 1903, dodavši jim krstni (rojstni) list, spričevalo o avstrijskem državljanstvu, o cepljenju koz in nepremožnosti, uradno zdravniško spričevalo glede sposobnosti za vojaško službo, potem spričevalo zrelosti za obiskovanje visokih šol, ali tako o dobrem dovršenju letnikov za živnozdravništvo.

Vabilo k XVIII. redni veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji v četrtek dne 6. avgusta 1903. leta. — Vspored: 1. Sv. maša ob $\frac{1}{2}$ 10. uri v litijski cerkvi. 2. Zborovanje ob $\frac{1}{2}$ 11. uri v salonu gosp. Oblaka. 1. Prvo-mestnikov nagovor. 2. Tajnikovo poročilo. 3. Blagajnikovo poročilo. 4. Nadzorništva poročilo. 5. Volitev jedne tretjine družbinega vodstva. Po pravilih izstopijo letos naslednji udje družbinega vodstva: 1. Ivan Murnik. 2. Martin Petelin. 3. Dr. Ivan Svetina. 4. Andrej Zamejic. 6. Volitev nadzorništva (5 članov). 7. Volitev razsodišča (5 članov). Pristavek. 1. Dne 6. avgusta odhod iz Ljubljane z mešancem ob 6. uri 14 min. Dohod v Litijo ob 7. uri 22 min. Na izvoljo je takoj po prihodu zajutrek na „Pošti“ tik kolodvora. 2. Po zborovanju skupni obed v gostilničnih prostorih g. Oblaka ob 1 uri. Radi obeda se je udeležencem zglasiti do 4. avgusta z naslovom: Odbor podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Litiji. Kuvert brez vina stane 3 krome. Po obedu ob 4. uri izprehod v Šmartno. 3. Odhod iz Litije proti Ljubljani z mešancem ob 8. uri 12 min.

Družbi sv. Cirila in Metoda so od 21. junija do 15. julija poslali prispevke p. n. gg. in društva: Upravništvo „Slov. Naroda“ 119-09 K, uredništvo „Slovenca“ 14 K, žup. Iv. Sakser v Hotedršici 10 K, žup. Fr. Jeršič v Ljubljani 4 K, posojilnica v Cerknem 20 K, volilo Fr. Kr. Souvana 400 K, dva prejemnika družbenih knjižic 2-60 K, Fr. Stiglic v Bočni iz nabiralnika 2 K, kapl. Val. Zabret na Jesenicah 10 K, Drag. Dolenc na Dunaju 1 K, Litjska mladina ostanek pokroveljnine 62 K, tvrdka Iv. Perdan od vžigalice 1000 K, žup. Iv. Koruza v Klani 10 K, H. Hinterlechner pri Sv. Lenartu v Slov. goricah 5 K, Fr. Pavlin nabral v gostilni g. Ferjana na Jesenicah 8-62 K, Bralno društvo v Konjicah 20 K, Mariborski bogoslovci 1903. l. pokroveljnine 257-60 K; p o d r u ž n i c e: za Pliberk in okolico 45 K, v Teharjih 6-04 K, ženska na Krškem 70 K, (po „Slov. Nar.“, moška v Novem mestu in nabiralnikov 8 K, izvenakademična v Gradcu 50 K, ženska v Dornbergu 24 K, prva ljubljanska udnina 80 K in C. M. daru 32 K. — Blagajništvo družbe sv. Cirila in Metoda.

Prošnja. — Č. podružnice družbe

svojih odborov in udov družbinemu vodstvu, se lepo prosijo, naj to kar najpreje store.

Dopolnilna državnozbornska volitev na mesto odstopivšega državnega poslanca gosp. Ivan Vencajza bo dne 10. septembra t. l.

Razpis učiteljske službe. — Na petrazredni deški ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu v Trstu se razpisuje služba učitelja z 1280 K letne plače in 240 K stanarine.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo pri podpisaneu vodstvu do 3. avgusta t. l. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, 21. julija 1903. —

Odbor za proslavo 25 letnice bosno-hercegovske okupacije v Ljubljani nam piše: Kakor se je bil določil tukajšnji odbor bojnikov iz leta 1878, bo 15. avgusta t. l. v Ljubljani ob 9. uri dop. sv. maša v nunski cerkvi, ob $\frac{1}{2}$ 11. pop. skupen obed v restavraciji „Novi svet“ in ob 4. uri pop. v isti restavraciji veselica, pri kateri bode poleg druge zabave tudi sodelovala slavna godba kralj belgijski štev. 27.

Znano je, da se je sprožila l. 1893. misel postaviti v Ljubljani vojaški spomenik. Nabralo se je do sedaj 4400 kron, treba pa je 6000 kron; zato je sklenil pripravljalni odbor, da bo prispeval s slučajnim preostankom za spomenik onih hrabrih, ki so padli v bojih za časa vladarja cesarja Fran Josipa I. Ako se posreči odboru pridobiti znatnejši preostanek postavil se bo spomenik že 18. avgusta prihodnjega leta.

Skupščina „Zveze slov. pevskih društev“. — V nedeljo dopoldne in popoldne se je v pevski dvorani „Glasbene Matice“ v Ljubljani vršila šest ur trajajoča prva skupščina „Zveze slovenskih pevskih društev“ ob veliki udeležbi in zelo živahni, a vseskozi stvarni in globoko resni debati. Izmed 17 slovenskih pevskih društev, ki so do sedaj pristopila k „Zvezi“, jih je trinajst v smislu pravil odposlalo svoje zastopnike v skupščino zveznih odposlancev.

Čitalnični pevski zbor goriški je zastopal vadnični učitelj gosp. Mercina. Zborovanje je začelo ob $\frac{1}{2}$ 10 uri zjutraj. Predsednikom zborovanja je bil izvoljen gosp. prof. Štritof.

K prvi točki dnevnega reda „Poročilo osnovalnega odbora“, je govoril g. prof. M. Hubad, razvil v daljšem govoru zgodovino postanka „Zveze“ ter orisal v velikih potezah njeno važnost, kar se je z navdušenjem vzelo na znanje. — Največ časa je upotrebovala druga točka dnevnega reda: Posvetovanje o delovanju „Zveze slovenskih pevskih društev“. Pravila „Zaveze“, katerih ministersko potrditev je naznanilo c. kr. deželno predsedstvo kranjsko s odlokom z dne 17. marca 1898. leta, štev. 1240. pr., so se paragraf za paragrafom vsestransko pretresla, in debate so se zelo marljivo udeleževali vsi skupščinarji in tudi nekateri drugi člani. Videlo se je na prvi mah, da so skupščinarji dobro preštudirali pravila, kajti njih nasveti so bili vseskozi tako stvarni, trezni in premišljeni, da so globok vtis napravili na ves „pevski parlament“. Osobito so se odlikovali v debati gospodje dr. Tuma in vad. učitelj Mercina iz Gorice, Kravos in Podrekar iz Trsta, prof. Hubad in Dražil iz Ljubljane. — V smislu § 12. in 35. a) pravil se je določilo svota, katero plačujejo društva „Zvezi“ za vsakega svojega petje izvršujočega člana, na 40 vin.

Ker je bilo med tem poludne že prešlo, se je prekinilo nadaljnje posvetovanje o delovanju „Zveze“ in preložilo na popoldne, in skupščina je prestopila k tretji točki dnevnega reda, k volitvi upravnega odbora. Na predlog g. dr. Tume sta bila med živahnim in dolgotrajnim odobravanjem za dobo enega leta izvoljena: predsednikom „Zveze slovenskih pevskih društev“ prof. Anton Štritof, „Zveznim“ pevovodjem prof. Matej Hubad. Nato so bili z glasovanjem izvoljeni: namestnikom „Zveznega“ pevovodje gosp. Pavle Gorjup in 8 odbornikov: gg. Armie Makso, prof. Anton Dekleva, Ivan Dražil, Ivan Gotthard, dr. Rihard Karba, Ivan Kocmur, dr. Vladimir Ravnihar in Lavoslav Verzak, preglednikom računov pa gg. Konrad Rozman in Ivan Završan. Bila je med tem skoro že ena ura.

Popoldne se je posvetovanje od treh do polu šestih nadaljevalo in končalo. Za kraj skupščine prihodnjega leta se določi Ljubljana, čas pa velike šolske počitnice. Pri zadnji točki „slučajnosti“ je predlagal vad. učitelj Mercina naj bi „Zveza“ posredovala, da dobimo kmalu slovensko glasbeno terminologijo, na kar je prof. Hubad razložil, da on v rokopisu že pripravlja „slovensko glasbeno teorijo“, „harmonijo“, „kontrapunkt“ in „glasbeno zgodovino“, po katerih knjigah naj bi se

„terminologija“ po abecednem redu. — Tržaško pevsko društvo „Kolo“ je dalje stavilo zelo umesten in praktičen nasvet o „pevskih hranilnicah“ za izlete. Končno se g. Fran Drenik zahvali gg. prof. Hubadu in prof. Štritofu za njihovo uspešno delovanje za „Zvezo“, na kar predsednik zaključil zborovanje skupščine. — Razposlopa „Glasbene Matice“ je vihrala slovenska trobojnica in poleg nje cesarska zastava.

Avstrijski prestolonaslednik se svojo soprogo na božji poti. — V Marijinem Celju je bilo prvo nedeljo t. m. več tisoč romarjev z Dunaja, med njimi tudi naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand in njegova soproga kneginja Hohenberg. Oba sta bila pri skupni dopoldanski službi božji in pri skupnem sv. obhajilu. Pred knežjo dvojico nosili so goreče sveče, ko sta med drugimi romarji šla k obhajilu. Kneginja Marija je celjski cerkvi darovala dragoceno podobo Matere božje. Kneginja je letos tudi očitno šla za procesijo sv. Rešnjega telesa.

Toča na Češkem. — V nedeljo padala je v praški okolici kot oreh debela toča, ki je uničila popolnoma poljske pridelke v kakih 40 občinah. Ranila je mnogo ljudi in pobila mnogo divjačine.

Povodnji na Šlezkem. — Na Šlezkem je izstopila reka Odra, in je segala po bližnjih vaseh voda skoro meter visoko. Uničeni so vsi poljski pridelki.

Družba treznosti prepovedana. — Ogrski minister notranjih zadev je prepovedal v Koložu ustanoviti družbo treznosti, ker bi tako se zmanjšali dohodki države.

Prijeti anarhist. — Parmeggiani, katerega so nedavno v Parizu zasačili, je živel tam pod napačnim imenom Marcy. Ko se je prikazala policija v hiši, kjer je bival, je Parmeggiani pobegnil na bližnje strehe. Pri hišni preiskavi se je izkazalo, da je bilo tam več ko sračje gnezdo. Našli so neizmerno veliko umetnin in nakitja v vrednosti mnogih milijonov. Takozvani anarhist Parmeggiani je poglavar mednarodne družbe uzmovičev in jednacihi ptičev, kojih se že precej hladi po francoskih ječah. Parmeggianija so prijeli v podstrešni sobi sosedne hiše. Tudi ženske, s katerimi je živel v slobodnej ljubezni, so utaknili pod ključ. Natančna preiskava pokaže, v čem se razločuje mednarodni anarhizem od mednarodnih banditskih družb.

Kaj vse se najde v človeškem želodcu. — V petek je imelo neko zdravniško društvo v Parizu svojo sejo. Ti seji je poročal dr. Monnier strašne reči o tem, kar se vse najde v raznih človeških želodcih. Dne 19. maja t. l. je prišel na kliniko v Pariz še precej močan kmečki fant in je tožil o hudih želodčnih bolečinah. Ko so ga čez par dni operirali in so v ta namen odprli želodec, našli so v njem 7 žlic, 2 vilična roča, jeden nožji roč, jeden ključ, jeden kos glavnika in še več drugih železnih kosov. Ko so ga vprašali, kako da je prišlo vse to v njegov želodec, rekel je, da ga je mačeha tako mučila, da je sklenil na tak način vzeti si življenje. Seve da mi vsega tega nismo videli, ali tako stoji črno na belem tiskano v raznih listih.

Za rodbinsko mizo se je povsod izborno obnesla Kathreinerjeva Kneipova sladna kava. Kdor hoče piti dobro kavo in vendarle štediti, zahtevaj le pristno Kathreinerjevo kavo v znanih izvornih zabojih. Kar se odtušuje in se prodaja odrpoto, ni nikoli Kathreinerjeva kava; na to naj častite gospodinjje še pazijo posebno. Če tudi izdado nekaj maloga več, se to že izplača, zakaj res po ceni v porabi je le pristna Kathreinerjeva kava.

Fran Wilhelm odvajajoč čaj od Frana Wilhelma, lekarnarja, c. in kr. dvornega zalagatelja v Neunkirchen (Spodnje avstrijsko), se dobiva v vseh lekarnah v zavrtku po K 2. — avstr. velj. Kjer ni zaloge, pošilja se direktno poštni zavoj s 15 zavrtki za K 24-00 franko na vse avstrijske poštne postaje. V znak pristnosti je odtisnjen na vsakem zavrtku grb trga Neunkirchen (neun Kirchen).

Gostilna in štacuna
ter k temu
potrebni prostori
se oddajo
V najem

za časa gradbe bohinjske železnice. Gostilna je na najugodnejšem prostoru, ter brez konkurence. — Natančneje se polzve pri

tlini valikanske bazilike, skoro tik onega kraja, kjer je shranjeno srce Pija IX.

„Tribuna“ javlja: Ministerski predsednik Zanardelli je prefektom brzojavno naročil, naj se udeležijo žalnih slovesnosti za papeža, ako jih k tem povabijo cerkvena oblastva. Zanardelli je odredil, da morajo biti do nadaljnjih odredb zaprta vsa gledišča in druga javna zabavišča v Rimu, istotako morajo potihniti vse godbe.

Izvenvatiškanski listi pišejo, da bo skoro gotovo novi papež kardinal Oreglia, in utemeljujejo to svoje ugibanje s tem, da ni mej njim in kardinalom Rampola nobenega nesporazumljenja več. Tudi one ostriosti, o kateri se je toliko pisalo, nihče ne opaza, kdor pride z njim v dotiko.

Prenos trupla sv. očeta iz prestolne dvorane v vatikansko baziliko se je izvršil v sredo zvečer ob 8 uri po ceremonijelu. Msgr. Piffieri je dal v roke sv. očeta dragocen križ. Nato so vzdignili gardisti nosilnico, na kateri je počivalo truplo, ter jo nesli na ramah skozi privatno stanovanje sv. očeta v baziliko. Ob straneh, kjer se je pomikal spreved, so gorele sveče. Slovesno zvonjenje in petje žalostink je odmevalo med potjo. Papeževe čete so napravljale kleče špalir. Pred nosilnico je korakalo 20 baklonoscev, nato so sledili poenitentijariji, okolu nosilnice je korakalo 60 nobelgardistov, nato so sledili vatikanski odličnjaki, grof Pecci, nečak papežev, kardinali itd. Vsi vdeleženci spreveda so imeli v rokah goreče sveče. Bazilika je žarela v stotinah električnih luči. Pevci so peli „Libera nos Domine“. V sredi cerkve je bila podeljena sv. očetu absolucija, nakar so nosači dvignili nosilnico na z rudečim damast. prevleč. katedral, katerega je obstopila čast. straža gard. Zadolneli so psalmi. V tem trenutku je kamerlengo kardinal Oreglia omedlel. Zgrudil se je na tla. Osebe, ki so stale v njegovi bližini, so priskočile k njemu. Skoro je prišel zopet k zavesti, ter se je, spremljan od nekaterih vatikanskih dostojanstvenikov, podal takoj v svoje stanovanje. Od 6. ure zjutraj je bazilika odprta. Na tisoče in tisoče ljudstva je prišlo pred mrtvaški oder sv. očeta. Vreme je bilo krasno, vročina velika.

Razstava učenških izdelkov v „Šolskem Domu“.

(Konec.)

Kakor prejšnja leta, razstavilo se je tudi letos izdelke šolske mladine ljudske šole, pripravljavnice in dekliške obrtno-nadaljevalne šole. Tudi letos so bili razstavljeni izdelki učenk v petih dvoranah. Ne bomo na drobno opisovali razstavljenih predmetov; navesti hočemo kratko, kaj se je vse nahajalo v omenjenih dvoranah:

V šolski sobi IV. dekliškega razreda bila so razstavljena ročna dela 2., 3. in 4. razreda. Razstavljeni dela, kakor,

Kako se vrši konklave.

Po svečanem pogrebu umrlega papeža, takoj prvi dan po devetdnevni, gredo vsi kardinali v korno kapelo cerkve Sv. Petra, kjer prisustvujejo maši Sv. Duha, katero čita dekan kardinalov. Po sv. maši podeli mašnik — z dragoceno mitro na glavi — svečani blagoslov vsem pričujočim. Na to ima nalašč za to izbrani govornik govor: „De eligendo Pontifice“.

Zadnje čase papežkega posvetnega vladanja, se je vršil konklave v Kvirinalu, a sedaj se vrši — kakor se je že prejšnje čase — v Vatikanu.

Proti večeru gredo kardinali v roketu in plašču vsak v svojo celico, katera je vsacemu določena zrebanjem za ves čas konklave. Sledijo jim njihovi konklavisti ali tajniki, a pred njimi gre 6 pažev z gorečimi bakljami. Pred vsako celico je postavljena častna straža. V celicah sprejemajo obiske diplomatskega zbora in drugih duhovskih in raznih do- z bakljami.

kvaškanje, pletenje križevatega šiva in izglednice v šivanju so jasno pokazala, da je učiteljica ročnih del popolnoma izvršila učni načrt; pa ne samo to, omenjena dela so nam tudi pričala dober ukus učiteljice in marljivost učenk. Posebno so ugajale občinstvu uporabe križevatega šiva na brisačah, preprogah in predpasnikih, kateri šivi so bili v večina v jugoslovanskem slogu.

V dvorani VI. dekliškega razreda bila so razpostavljena ročna dela V. in VI. razreda. Tudi tu je bilo vse po učnem načrtu. Petorazrednice so razstavile priproste ženske srajce, VI. razrednice pa priproste moške srajce.

Izdelki so bili vsi brez hibe — dotični šivi pravilni in redni. Zraven tega je bilo marsikatero lepo ukusno delo iz pletenja, kvaškanja in križevatega šiva. Sosebno lepi so bili prti, okrašeni z lepimi primernimi uredi.

V dvorani pripravljavnice II. tečajnika so bila ročna dela te šole: Ukusne ženske in moške srajce, obrazci krpanja v platno in pisano tkanino, vkladanje zaplatov. Posebno mojstrsko so bili napravljene zaplati v pisano tkanino, tako, da celo prav bistro oko ni zapazilo šivov. Kot uporaba v šivanju so bili različni prtiči, robčki, prevlake blazinic itd., dalje vajenice v vezanju, vezene ženske srajce in drugi predmeti.

V šolski sobi za umetno vezanje in belo šivanje so bili razstavljeni izdelki in risarije te šole, in sicer: Belo šivanje, belo in barvano krpanje, spodnja krila, priproste ženske in moške srajce, ženske srajce z različnimi okraski vezanja in z monogrami, mnogo izdelkov v perziškem slogu, à jour tehnike, in priprosto barvano vezanje. Učenke II. oddelka razstavile so bolj komplicirana dela, kakor v vezanju ženskih in moških srajc, ponočnih jopic, in spodnjih kril; dalje različnih del aplikacije, point-lace, barvano vezanje v različnih slogih in tehnikah, n. pr. kitajski, perziški, arabski in benečarski; slikanje z iglo in zlato vezanje. Kot uporaba različnih tehnik in slogov, bilo je razstavljenih mnogo namiznih ploč, namiznih prtov, antependium in dve zastavi. Namizni prti in antependium so bili okrašeni z obeličnim križevatim šivom. Zastavi, iz finega damaska na belih drogih, so izdelek II. letnic, ki sta kaj ukusno okrašeni z zlatim vezanjem in slikanjem z iglo. Ti zastavi sta last „Kat. delavskega društva“ in „Šolskega doma“. Vsak- teri, ki jih je od blizu ogledoval, izrazil se je zelo laskavo, toliko o podobah, slikanih po g.čni Šantel, kolikor o dobrem ukusu učiteljice g.čne Arko, kakor o točnem izdelovanju učenk. Antependium, naročen za župno cerkev v Kožbani, je zares mojstrsko delo, in g.čna učiteljica je izvrstno pogodila naročbo. Upamo, da bodo župljani zadovoljni ter se prepričali, da za 50 K ne bi nikjer dobili tako trdnega, in po svoji želji izdelanega blaga. Namizni prtiči in namizne ploče z ena-

Okolo 1. ure in pol po noči da ceremonijer prvo znamenje se zvonce; pol ure pozneje zazvoni ceremonijer v drugič, a ob treh zjutraj da se zvonce tretje in sicer zadnje znamenje. Ceremonijer obide hodnike vse palače ter med zvonjenjem izgovarja besede: „Extra omnes“.

Po tem znamenju morajo zapustiti Vatikan vse one osebe, ki nimajo neposrednega opravila v konklavu. Kardinal kamerlengo, v spremstvu treh kardinalov, katerim je poverjena skrb za red, zapre vsa zunanja vrata v konklave, t. j. v Vatikan. Maršal in majordom zapre vsa vrhoda, in od tega trenutka ni več mogoče priti v Vatikan ne iz Vatikana.

Nekdaj je papeža volila rimska duhovščina, katerej so se pridruževali škofje, ki so bili ravno v Rimu, in zastopniki ljudstva. A ta način volitve je dajal večkrat prilike mahinacijam raznih strank in vmešavanju raznih tujih elementov. Ker je pa sčasoma duhovščina v Rimu preveč narasla, se je omejila volilna

kostraničnim križevatim šivom okrašeni, spričujejo jasno dober ukus učiteljice in spretnost učenk.

Južna stena je bila preobložena z risarijami te šole. Tudi te jasno spričujejo dober ukus učiteljice in spretnost učenk.

V dvorani šole za krojno risanje in šivanje oblek je bilo razstavljenih mnogo letnih in zimskih oblek, figura empir s površnimi jopicami in pelerinami na 14 kalupih (pupah) in na več velikih mizah in pa obešenih po stenah. Pri vratih sta bili mali oblekici za otroke od 2—3 let, po dvorani pa so bile ženske obleke, pelerine, predpasniki itd., od priprostega do najmodernejšega kroja. Obleke izdelane so po najnovejši pariški modi. Ob zadnji steni bile so razobešene prostoročne risarije učenk te šole. Tudi te moramo pohvaliti, ker so bile v resnici prav ukusno in čedno izdelane. V dvorani so bile risarske mize, na katerih so bile risarije krojnega risanja, spredaj pa na črni tabli je bil krojno narisani obrazec pelerine. Pazljivi opazovalec je lahko spoznal, kako se deklice učijo šivanja. Naj tu navedem način poučevanja: Učiteljica riše na črno tablo spočetka bolj priproste, kasneje pa bolj sestavljene obleke ter podaja učenkam dotične mere. Te mere posameznih kosov si deklice zapišejo potem, ko si je vsaka pri svoji mizi načrtala podobo. To je normalen kraj. Po tem normalnem kroju si mora učenka reducirati mere po osebi. Ko je vse prav popravljeno, prenese učenka risarijo na blago ter ureže po obrazcu in sešiva. Uči se torej vsopredno krojno risanje, prenašanje, rezanje in šivanje, in to od prvega početka do konca učenja. Šivati se učijo učenke na roko in na stroj. — Učenke izdelujejo različne obleke za-se ali za svoje. Šola vsprejema tudi naročila. V minulem šolskem letu so izdelale učenke sledeče obleke:

	Po naročilu	Za-se ali za svoje
Celih oblek	20	48
Površnih jopic . . .	9	10
Blous	21	52
Pelerin	2	2
Vrhnih kril	9	21
Spodnjih kril	3	7
Domačih oblek	3	2
Figaro	3	4
Oblek za otroke . . .	3	4
Malih predpasnikov .	5	33
Velikih predpasnikov .	4	7
Skupaj kosov	82	190
Skupaj 272 kosov		

Naravno je, da se pri takem učenju ne urijo deklice samo v mehaničnem šivanju, ampak da vse kar delajo, delajo z zavestjo. Ko je obleka izgotovljena, jo mora učenka zglediti (speglati) in spodobno spraviti. Pri tem se deklice učijo tudi gladiti in spravljati obleko. Količkej brihtna deklica, ki je ljudsko šolo dovršila in dopolnila 14. leto, se v dveh letih toliko izuči, da lahko izdeluje vsako-

tega pa do omejitve volilne pravice na same kardinale, je bil le en korak. In ta korak je naredil papež Aleksander III., ki je v konciliju, obdržanem leta 1179. zagotovil volilno pravico samemu svetemu kolegiju. In od tedaj ima sveti kolegij to pravico, da smejo samo njegovi člani voliti novega papeža.

Naj se vrši konklave v Vatikanu ali pa v kakej drugej palači, zazidajo se vsa okna in vsa vrata dotične palače za ves čas, dokler traja konklave. Ena sama vrata ostanejo prosta. Kdor izide, ne pride več v palačo. Ta vrata se zaklenejo s štirimi ključi: z dvema znotraj, in ta dva hrani ceremonijer, a dvema zunaj in ta dva sta izročena konklavskemu maršalu.

V palači ostanejo le kardinali, njihovi tajniki, prelat zakristan, določeni ceremonijerji, tajnik svetega kolegija, ki je ob enem tajnik konklave, prelat podzakristan, konklavski spovednik, častne straže, nekateri določeni zdravniki, lekarnarji, brivci, služabniki in delavci.

Na večer drugega dne pridejo vsi

vrstno žensko ali otroško obleko, oziroma da se izuri v belem šivanju vsakovrstnega perila, kakor tudi privadi finejšim ročnim delom v vezanju različnih slogov.

Obenem naj še omenimo, da se učijo učenke obeh strokovnih šol poleg ročnih del tudi vsaki ženski prav potrebne predmete, kakor: verstvo, jezik in spise, računstvo, zemljepisje, fiziko, petje in nemščino kot prosti predmet.

Toliko se nam je zdelo potrebno pojasniti o strokovnih šolah „Šolskega Doma“, ker se še vedno dobé roditelji celo v mestu, katerim sta omenjeni strokovni šoli neznani. Roditelji, ki želijo izuriti svoje hčerkice v šivanju, dajejo svoje hčerkice navadno šiviljam, kjer se v štirih letih izurijo pač mehanično šivati; do krojenja pa ne pride, ker to opravilo si šivilja sama sebi pridržuje, bodisi da se noče truditi, ali pa da ima to za svojo skrivnost.

Še nekaj o banu Jelačiću.

(Piše M. Mihaeljev.)

(Konec.)

Jelačić je pa tudi izjavil, da v vsem, kar dela, izpolnjuje le voljo cesarjevo in ono prestolonaslednika Franc Karola. Slednjič je bil vender v „Agramer Zeitung“ objavljen cesarski razglas dne 4. septembra 1848, s katerim je bil ban, v pripoznanje svojega vrlega delovanja, zopet postavljen v vse javne službe in dostojanstva. Ta objavljeni razglas brez protipodpisa ogrskega ministra, združen z Jelačićevimi pripravami za prekoračenje ogrske meje, je silno vznemiril vladu in ogrski državni zbor. Neka državna deputacija je hitela iz Pešte k cesarju v Schönbrunn in je zahtevala odločen odpor proti slovanskemu gibanju, toda opravila ni ničesar, ker sploh ni bila več mogoča poravnava radi nezmernih in prenapetih madjarskih zahtev. Med tem pa je prekoračil Jelačić zjutraj 11. septembra 1848. s 40.000 mož Dravo in korakal proti veliki Kaniži in mimo blatnega jezera proti Stuhlweissenburgu in ogrski stolici, Budapešti. Objavljen je tudi ob enem razglas na ogrski narod, v katerem je zagotovil, da vodi vojsko le proti neki strahujoči, iz ogrskega ministerstva nastali stranki, da pa bode vse ustavne ljudske pravice najodločnejše varoval. V nekem drugem razglasu na c. kr. čete na Ogrskem, je izrekel Jelačić upanje, da ne bodo sovražno nastopale proti graničarjem. Ti in drugi poznejši oklici, ki so zavračali reakcijo, katera se je natvezala hrvatstvu, mu so pridobile mnogo očitnih in tajnih pristašev. Namestni kralj ali palatin Štefan je po odstopu sovražnega Košutovega ministerstva poskusil sam začasno voditi javne zadeve; toda reklo se je, da je to nevarno in nepostavno.

Zato so pa napravili pod imenom „začasna vlada“ nekako diktaturo, ki je zopet obstala iz bivšega ministra Košuta

(Dalje v prilogi.)

da ni nobenega tujega človeka vmes. Zatem kardinal kamerlengo in oni trije kardinali, katerim je poverjena skrb za red, preiščejo vso palačo, da bi se ne bil kdo skrilit, pregledajo vse vrata, da li so dobro zaprta in potem sestavijo zapisnik o tem preiskovanju in pregledovanju.

Celice kardinalov imajo nad vrati vsaka svojo progresivno številko. Celice onih kardinalov, ki so bili imenovani po ravnokar umrlem papežu, so tapetirane rdeče, a celice onih eventuelnih kardinalov, ki so bili imenovani po prejšnjih papežih, so tapetirane zelene. Okna celice so zazidana. Svetloba prihaja vanje skozi neke, jako visoko prirejene odprtine, katere so pa zakrite z belimi zagrinjali.

Se zunanjim svetom more občevati osobje konklava sredstvom treh okretal, kakoršnja so v navadi pri nekaterih nunskih samostanih. Prvo, takozvano častno okretalo, je na razpolago vsem kardinalom in je prirejeno tako, da se je morejo posluževati tri osebe ob enem. Pri tem okretalu sprejemajo kardinali

in Szemere; kmalu pa je tisto dalo prostor Batijanovemu ministerstvu. Dvor in Jelačić se ve, da nista s to spremembo ničesar pridobila, kajti tudi temu ministerstvu je bil Košut — duša. Ker pa se niso c. kr. vojskovodje hoteli vojskovati proti Jelačiću, drugi pa so vsled cesarjeve zahteve z njim potegnili, in ker so poleg tega tudi od Madjarov silno tlačeni Slovaki žugali z ustaji na severnem Ogrskem, in je ban vsled teh razmer čedalje bolj prodiral proti Donavi, poklicala je nova vlada črno vojsko pod orožje ter je pripravljala splošni upor vsega madjarstva. Ob enem je ogrski državni zbor silil nadvojvodo Štefana, da naj zadosti svoji dolžnosti kot palatin, ter da naj se postavi na čelo ogrski ustaji.

Nadvojvoda je bil dne 17. septembra voljan vsprejeti višje poveljništvo, toda nastopil je kmalu, mesto na čelo vojnim krdelom — svojo pot na Dunaj, da bi še jedenkrat poskusil doseči kako mirno poravnavo*). Po bitvi pri Velencu se je obrnil ban proti upornemu Dunaju, kjer je bil bolj potreben nego pred Budimpešto.

Ko je v zvezi z Windischgrätzom Dunaj pomiril, sta oba korakala proti Madjarom. Da bi se pa bojevit Madjare preje premagalo, je ponudil sam ruski car Nikolaj I. našemu cesarju pomoč 120.000 mož pod hrabrim maršalom Paskievičem, ki so kmalu po nekaterih jako krvavih bojih strli madjarskega ustaškega zmaja. Sicer bi bil ta boj stal velike reke krvi, in bi se bil zanesel plamen ustaje lahko v Rusko-Poljsko; saj je mnogo Poljakov ne le prostakov služilo v ogrski armadi, ampak bili so tudi kot vojskovodje, kakor n. pr. Bem, Dembinski idr. Pri Vilagos-u se je vršila predaja (12. avg. 1849.) Še dandanašnji se strese pravi „Madjar-ember“, ko sliši besedo Vilagos. Poveljnik Görgey se je podal raje ruskemu poveljniku nego avstrijskemu, deloma zato, da bi žalil Avstrijce, deloma pa zato, ker je računil na milejše predajne pogoje in rusko protekcijo. Vsi drugi ustaški vodje, (med temi tudi Košut) pa so še o pravem času popihnil v Turčijo, ker bi drugače prišli pred vojno sodbo v Aradu, kjer je bilo mnogo ustaških vodjev obsojenih na smrt.

Žalibog pa da nasledki zmage nad Madjari, katero so pridobili Hrvatje združeni z rusko armado, niso bili blagonosni za Hrvate in ostale avstrijske Slované, ki so tedaj prelivali kri za obstanek Avstrije; toda tega ni bil kriv ban Jelačić, marveč ta se je zopet spolnil rek: „Duo-bus litigantibus, tertius gaudet“, to je med dvema prepirajočimi se je veselil tretji, namreč Švaba! — O tem je menda prepričan vsakdo, ki je pazno zasledoval dogodek v naši državi po letih 1848—49. Ker je bilo toliko napisanega o banu Je-

*) Ker so na dvoru njega sumničeli, da je tudi on kriv, da so Ogrji tako daleč tirali svojo neodvisnost, ni bil na dvoru niti sprejet, ter je zato precej zapustil Dunaj in se podal v Belgijo, kjer je umrl pred male leti, in ni bilo o njem nikdar več slišati. Pisec.

konklavskemu tajniku in to je vedno odprto, kajti tajnikov posel zahteva, da more dotični dostojanstvenik, ki ga opravlja, vsak hip občeovati se zunanjim svetom. Drugi dve okretali pa sti odprti samo od 8. ure zjutraj pa do 1/2 ure popoldne in zopet zvečer od 5. ure in pol do 7. ure in pol. Okretalo kardinalov se zapre pol ure pozneje. Od zunaj stražijo ta okretala patrijarhi, nadškofi, škofi in drugi cerkveni dostojanstveniki, po vrsti, eden za drugim. Oni odpirajo in zapirajo okretala od zunaj, dočim jih znotraj odpirajo in zapirajo nalašč v to določeni ceremonijerji. Kdor hoče od zunaj govoriti s kako notranjo osebo, mora se izkazati s posebno izkaznico ali z nalašč v to svrhu prirejeno svetinjo. Dostojanstveniki, ki stražijo okretala, odpirajo in čitajo eventuelna pisma naslovljena v notranjost, a ona, ki so namenjena iz konklava kakej zunanji osebi, prečitajo in pečatijo prelati, ki stražijo okretala znotraj. Noben kardinal ne more poslati v svet nikakega tajnega pisma. Pogovori Apostolska komora mora preskrbeti

lašču, zanimalo bode najbrže mnoge čitatelje doznati tudi, kake nravi in postave je bil ta hrvatski junak, kakoršnega bi Hrvatska prav v današnjih dneh silno potrebovala.

Jelačić je bil srednje velikosti, pa krepkega in žilatega života. Znači ga plešasto visoko čelo, rujave, bistrogledne plamteče oči, resno, prijazno obličje z melanholično potezo okolo ustnic. Miloba in priljubnost kazala se je v vsem njegovem bitju, in vedno je bil pripravljen drugim svetovati in delovati, vedno je bil dobre volje in pristopen; njegovo srce je bilo vedno odprto prošnjam in pritožbam. Pri vsi svoji resnobi in neumorni delavnosti, bil je vendar ob danih mu prilikah rad vesel in tudi jako dovtipen. Jelačić bil je dober državnik, ob enem pa je bil skozi in skozi vojak in tudi dober kristjan. On je bil tudi pisatelj. Celó pesnikoval je Jelačić. Spisal je najprej nekaj nemških pesmi, potem pa tudi mnogo hrvatskih, in sicer idilijskih in epijskih. Tudi poštenega športa se ni izogibal. Bil je namreč dober jahač in lovec. V svojem mišljenju kakor tudi v svojem delovanju bil je Jelačić vedno plemenit. Bil je moder, svobodomiseln in ves prešinjen najvročje ljubezni do svoje domovine. Da, to je bil mož, kakoršnih bi Hrvatje v sedanjih dneh najbolj potrebovali.

Dopisi.

Iz Kožbane. — (Konec) 4. Pravite, da je obč. obhodnik klical imena nerazločno in nepopolno. V utoku pod to točko pa trdite še več, in sicer, da Vaši volilci imajo več enakih imen, n. pr. da je več Erzetičev itd. Na to Vam odgovarjam: Predno so se vrata zaprla, stopil sem, kot predsednik vol. komisije, pred volilno sobo ter glasno rekel: Kdor ni še volil od III. skupščine, naj stopi v sobo, kajti o poludne se vrata zapro in vstop bode potem vsakomur prepovedan. Ravno to je obč. obhodnik še enkrat ponovil, predno so se vrata zaprla. Torej tu vidite, da so bili takrat klicani vsi in tudi vsi tisti, ki imajo jednaka imena in priimke. — V utoku pod to točko pravite tudi, da je klicatelj pri klicanju volilce preskakal. To ni res: klicatelj je klical volilce po redu, kakor so bili vpisani v volilnem imeniku.

5. Da so v novo starešinstvo izvoljeni vsaki, nečaki, strici in bratje, to je res. Zakaj bi pa tudi ne bili, ako imajo po postavi pasivno volilno pravico?

6. Da je agitator (kakor ga Vi imenujete) nevolilec Leonard Koncut iz Skrljevega begal volilce, je mogoče res; Vi že veste, saj je on pač Vaš pristaš. Dokaz je pač pravi ta, ki ga sami priznavate, da je on trikrat prišel k meni ter v navzočnosti komisije prosil, da bi izvolili tudi dva moža iz Skrljevega v starešinstvo. Jaz sem ga pa vedno odstranil

za vse potrebe, a običajno si dajo kardinali prinašati kosilo od zunaj. Pri okretalih se koši s kosili natančno preiščejo.

Poleg teh obiskov pri okretalih, se odprejo tudi ona vrata, ki niso zazidana. A to le tedaj, ko imajo priti odposlanci držav, ali pa zakasneli kardinali.

Katoliški vladarji imajo namreč običaj, da imenujejo posebnega odposlanca k svetemu kolegiju za oni čas, dokler je stolica sv. Petra prazna. Ti diplomatski odposlanci gredo z vso veličastnostjo v avdienco konklava, da izroče svoja pooblastila. Vsakega odposlanca sprejmeta pri vhodu majordom in maršal ter ga spremita do velike dvorane ter mu odpreta vrata iste. V tej dvorani ima svoje seje sveti kolegij, a odposlanca deli od svetega kolegija železna ograja.

Kardinali sede v posebni kapeli. Veliko pregrinjalo deli sveti kolegij od nižjega dela kapele. Kardinali sede v kvadratu okolo oltarja, tako da zapira četrto stran kvadrata oltar sam. Na stopnicah oltarja je pripravljen prestol konklava ima svoj prestol. Nad vsakim

s tem, da volilna komisija nima pri tem nič opraviti.

Kar se pa tiče točke 7. in 8. v Vašem dopisu, na to odgovoril sem že pod točko 3.

Na točke 9, 10. in 11. pa ni sploh vredno, da se kaj odgovori, ker ne zapadajo nič drugega nego otročje čenčanje; kajti enakih slučajev po krémah ne manjka, posebno ob času volitev. In ker se je to že leta 1899. godilo, ne spada niti sem.

12. Da nisem hotel sprejeti utoka zadnji dan, to je moja reč. Dobro pa sem vedel, da čeravno ga jaz ne sprejemem, ga tudi Vi doma ne obdržite, ampak da ga pokažete c. kr. namestništvu, da se prepriča o Vaši modrosti.

13. Pravite, da mnogo izven naše občine stanujočih volilcev ni dobilo vabila k volitvam. Dokazite koliko njih, in imenujte jih s polnim imenom in priimkom, kdo da so isti. V utoku ste omenili le dveh. In še izmed teh dveh ni le jeden dobil po pomoti vabila, dočim ni drugemu vabilo niti pritikalo. Sicer pa sta oba dva pri vsem tem volila, o čemer se lahko vsakdo prepriča iz volilnih spisov.

Konečno pa še to. Pravite namreč, da ni nikakor dokazano, da bi bili Vi v svojem utoku navedli kaj neresničnega, ako je tudi namestništvo Vaš utok zavrnilo. Da bode konec besedij, in da se svet prepriča, kako resnična je tudi ta Vaša trditev, zdi se mi najumestnejše, da priobčim tu doslovno odlok, s katerim je bil Vaš utok rešen. Evo ga torej: „Gospodu Leonardu Demartinu in tovarišem v Mirniku.“

C. kr. namestništvo je zavrnilo Vaš in tovarišev ugovor proti volitvam občinskega zastopa v Kožbani in obenem potrdilo v vsakem obziru izid istih volitev v vseh volilnih skupščinah.

Da pritožba proti volitvam se ni predložila županu v po § 32. volilnega reda določenem roku, in da se je dalje obč. tajnik v pričujočnosti župana branil sprejeti utok, zavrnilši ga z nepriležno opazko, da je čas že pretekel, pregledalo je c. kr. namestništvo pri vsem tem vse v utoku navedene točke, kar je iz spisov in kar je župan potrdil dokazano, da je bila predložena pritožba v obč. pisarnici dne 26. decembra 1902. ob 10. uri popoldne, torej 8 dni po dokončanih volitvah.

Nesprejetje tega utoka bilo je torej nezakonito, in se mora pripoznati, da se je isti tudi predložil o pravem času.

Ugovori, da se volitve niso razpisale po predpisih, in okoliščine, da so se iste vršile, ne kakor navadno v občinskem uradu, ampak v šolskem poslopju, — kar ni bilo razglašeno, — ter da so bili vsled tega volilci zadržani dospeti pravočasno na volišče, — se ne skladajo, ker je naveden v tozadavnem razglasu z

prestolom je nebo, ki je pa tako prirejeno, da se naglo sname, takoj, ko pride iz žare ime novoizvoljenega papeža.

Pred vsakim prestolom je mizica pokrita se svilo iste barve, kakor nebo nad prestolom, in sicer vijoličaste za kardinala, imenovane po ravnokar umrlem papežu, a zelene za one, ki so bili še poprej kardinali. Na mizicah je pisalno orodje, pečati, vosek itd. Kardinali sede po vrsti z ozirom na njih dostojanstvo v svetem kolegiju.

Prvi dan konklava gre ceremonijer trikrat — vsake pol ure — po hodnikih palače, in zvoni se že z omenjenim zvoncem; a ko gre tretjič, kliče: „In capellam Domini!“ To se godi ob 9. uri popoldne. Kardinali gredo v kapelo, kjer prisustvujejo sv. maši. Mej sv. mašo sprejmejo sveto obhajilo, a po tej svečanosti se prične konklave. Vsaki dan se vršita dva skrutinija. Mej prvim in drugim skrutinijem so kardinali svobodni, smejo se pogovarjati in sprehajati se po dvorišču. Ob 3. uri popoldne se prične tretje skrutinije. Zakristan, prefekt papeževe kapele

dne 2. decembra 1902. št. 647 volilni kraj Kožbana. Res, da manjka v razglasu natančnejša določitev volilne sobe ali navedenje iste se po zakonu ne zahteva.

V kolikor se trdi v pritožbi, da so bili volilci mnenja, da se bode volilo v občinskem uradu, ter bili vsled nepravilnega obvestila — da se bode vršila volitev v šolskem poslopju zapeljani, nima pritožba proti volilnemu razglasu nikake podlage v smislu § 18. volilnega reda, glede pomanjkljive določbe kraja, ker vsem volilec je bilo dobro znano, da se bodo volitve vršile v Kožbani in so se isti tudi zbrali pred obč. uradom.

Vsled tega je c. kr. namestništvo razsodilo:

Preložitev volitve v šolsko sobo je bilo po izpovedbi župana, razglašeno po pribitem naznanilu na zidu občinske pisarnice, in ker je šolsko poslopje od občinskega urada oddaljeno komaj 50 sežnjev, ni mogoče v eni mali vasi kakor je Kožbana, da bi volilci zamogli dvomiti, kje se volitev vrši.

Ni razvidno torej pri teh okoliščinah zmanjšanje volilne pravice in beganje volilcev ali dosega splošni volji volilcev ne odgovarjajočega izida volitve.

Ugovor proti prikladnosti šolske sobe nima podlage, ker se je napravilo z odstranitvijo šolske uprave zadosti prostora volilec.

Ravno tako nima postavne podlage pritožba, da je bila zaprta volilna soba ob 12. uri kot v končni volilni uri.

Volilec Janez Magnan se je odstranil, ker se je nevedoma utihotapil v volilno sobo. Njegov glas bi sicer ne bil odločil izida volitve.

Da je občinski sluga klical volilce nerazločno, pokazalo se je po poizvedbah neresnično. Sicer pa postavno ni določeno klicati volilce k volitvam po občinskem slugi.

Ako se nahaja v občini več volilcev enega in istega imena, je volilčeva zadeva oglašiti se k volitvi kadar je klican.

Ugovor, da niso posamezni volilci dobili povabil k volitvi, je zgoljiv, ker po zakonu niso predpisana osebna povabila k volitvi.

Pritožba, da so si izvoljenci med seboj v sorodstvu, nima upliva na postavljenost volitev in izvolitvi občinskim starešinom.

Zakasnenje začetka volitve v drugi volilni skupščini se opraviči s tem, da so se morali pustiti prej pričujoči volilci III. volilne skupščine k volitvi. Volitve poznejših volilnih skupščin so sledile neposredno volitvam prejšnjih volilnih skupščin in vse glasovanje je bilo končano ob 5. uri popoldne. Ali so bili vsled tega, — da se je pri vsaki volilni skupščini nekaj, in cela volitev za dve uri zamudila, — posamezni volilci zadržani oddati svoje glasove, ni mogoče dokazati, ker župan to zanika in ugovorniki pa ne navedejo nikakega konkretnega slučaja.

bere vsako jutro sv. mašo v prisotnosti svetega kolegija. Po raznih dvoranih so nameščeni mnogi oltarji, zato da morejo duhovni konklava opraviti sv. mašo kadar hočejo. Po sv. maši zapeva zakristan: „Veni Creator!“ Ko slednjič ostanejo kardinali sami v kapeli, gre eden od njih osebno zapreti vrata. Na to se prične prvi skrutinij, ki se vrši od 9. do 11. ure popoldne. Drugi skrutinij se vrši zvečer od 5. pa do 7. ure.

Da je izvolitev veljavna, treba vsaj dve tretjini glasov. Po vsakem skrutiniju, ko ni dosežena potrebna večina dveh tretjin glasov, pomešajo se glasovnice z vlažno slamo in se vržejo v posebno peč, ki je za oltarjem. Iz te peči gre dim vlažne slame po cevi, ki ima konec nad zunanjim balkonom. Ljudstvo, ki ve o kateri uri se vrši skrutinij, čaka in gleda: ko se prikaže dim, zve ljudstvo, da ni še voljen papež. A ko se ob navadni uri ne pokadi iz te cevi, tedaj je znamenje, da je nov papež zasedel stolico sv. Petra, da ima sveta katoliška cerkev novega glavarja.

Neka revna mati

želi oddati svojo desetletno hčerko dobrim in krščanskim ljudem, ker jo sama ne more več vzdrževati. Oglase je nasloviti: A. M. — Gorica, (posterestante št. 300 41).

Leop. Reja,
gostilničar „Pri Golobu“
na voglu ulice Morelli

Priporoča prstna briska bela in črna vina. — Izborna kuhinja postreže o vsakem času z okusnimi mrzlimi in gorkimi jedili.

Zastopstvo za prodajo pravega ljubljanskega kislega zelja v zabojih od 25 do 50 kg.

Za mnogobrojen obisk se priporoča slav. občinstvu v mestu in na deželi.

Anton Kuštrin

Gospodski ulici h. št. 25,

priporoča častiti duhovščini in slavnemu občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino jedilnega blaga n. pr. kavo: Santos, Sandomingo, Java, Cejlon, Portorico i. dr. Olje: Lucca, St. Angelo, Korfu istersko in dalmatinsko. Petrolej v zaboju Sladkor razne vrste. Moko št. 0, 1, 2, 3 4, 5. Več vrst riža. Miljsveče prve in druge vrste, namreč po 1/4 kila in od 1 funta. Testenine iz tvornice Žnidaršič & Valenčič v Il. Bistrici. Zveplenke družbe sv. Cirila in Metoda. Moka iz Majdičevga mlina v Kranju in z Jochmann-ovega v Ajdovščini. Vse blago prve vrste.

Po pošti se razpošilja v zabojčkih najmanj po 5 Kg. na vse kraje.

Jos. Munih

krčmar na Kornju

usoja se uljudno naznaniti, da prevzame s 1. avgustom krčmo

Štefana Kofola
na Tržaški cesti 21,

ki je priskrbljena tudi s hlevi za živino. — Priporoča se vže naprej slavnemu občinstvu v mestu in na deželi. — Postrežba točna, cene zmerne.

Odlikovana
mizarska in strug delavnica.

A. Černigoj

(društvenik „Miz. zadruga“)

v Gorici,

Tržaška ulica h. št. 18.

Priporoča svoje

mizarske izdelke

vseh slogov in za vsaki stan.

Izdeluje tudi vse

strugarske izdelke

točno po naročilu.

Vsa naročila se pre-
skrbi v najkrajšem času
po zmernih cenah. Delo
lično in trdno.

Jakob Miklus,

trgovec z lesom in opeko, zaloga vsakovrstnega trdega in mehkega koroškega in kranjskega lesa ter pohištva, rakev (trug), vinskih posod, stiskalnice za vino in sadje vsake velikosti

v Pevmi,

za Soškim mostom, p. Gorica.

priporoča p. n. občinstvu svojo bogato zalogo, ter na novo otvorjeno

podružnico

na voglu prišedši od Soškega mosta proti Gorici v hiši g. Fogarja h. št. 42.

V delavnici se izdelujejo vsa v sodarsko in kolarsko stroko spadajoča dela, in postrežba z lesom po najnižji ceni. —

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

priprava bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-egrske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Očarana

sem jako od lepote in
dobrote Tvoje obleke.
Kje vendar Ti kupuješ
tako krasno blago? Povej mi vendar!

v „Krojaški zadrugi“

Gospodski ulica št. 7.

katera tvrdka ima največjo zalogo te vrste v Gorici.

Kako je li to mogoče, saj sem vendar čitala v nekem listu, da nima „Krojaška zadruga“ nikakega blaga več.

Pojdi, pojdi in ne veruj vsake reči; prepričaj se sama in iznenadena bodeš, ko zagledaš isto založeno tako velikansko z blagom, da bodeš kar strmela. Tu ti leži na razpolago izvanredna množina raznega blaga za vsaki spol, in za vsaki letni čas, kakor krasne Zephyrije, batiste, perkal, svile, Oxford, Pique, vsakovrstnega volnenega blaga, moško suknjo po vsakej ceni in izberi.

Tam dobiš bogato izber vsakovrstnega blaga, za neveste jako veliko zalogo perila, kakor platna, Chiffon, prtenine, hlačevine, volnene odeje, kovtre, žepne rute itd. Tam dobiš tudi vse blago prejšnjih sezon pod lastno ceno. Videla s m tam tudi krasne vzorce že naročenega blaga za jesenski čas.

Na zahtevo se pošiljajo vzorci brezplačno. Cene so tako nizke, da se je čuditi, seveda tudi stalne. Torej pridi in poskusi, in gotovo boš zadovoljna!

Protokol. tvrdka
Lucijan Kovačič,
pri Sv. Luciji,

naznanja s tem častitim obrtnikom in trgovcem Soške, Baške in Idrijske doline, da je otvorila svojo veliko zalogo pristnega tropineca, ovsa, koruze, moke in vsakovrstnega kolonijalnega blaga, ter bo vse to razprodajala na debelo po najnižjih konkurenčnih cenah, ki ne presežejo nikdar Goriških tržnih cen na debelo. — Izvršuje vsako naročilo točno, kulantno in pri večjih na zahtevo tudi s prevajanjem blaga na dom priporoča se naklonjenosti svojih domačinov.

Ivan Schindler, Dunaj III., Erdbergstrasse 12.

pošilja že veliko let dobro znane
stroje vsake vrste za poljedelstvo.

Mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice, poljska orodja, stiskalnice za seno, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamoreznice, stroj za rezanje repe, mline za golanje, kotle za kuhanje klaje, sesalke za vodnjake in gnojnice, vodovode, žel. cevi itd.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah! Ravno tako vse priprave za kletarstvo: medene pipe, sesalke za vino, gumijeve in konopljene cevi, gumijeve ploče, stroj za točenje piva, škrinje za led, stroje za sladoled, priprave za izdelovanje sodovke in penečih vin, mline za dišavo, kavo itd.; stroje za izdelovanje klobas, tehtnice za živino, tehtnice na drog, stebarske tehtnice, namizne tehtnice, decimalne tehtnice; železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestav, orodja in stroje vsake vrste za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje pleskarje itd.

Vse s večletnim jamstvom!

Po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke!

Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno.

Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Piše naj se naravnost:

Ivan Schindler,

Pri svetem Antonu Padovanskem

NOVA ZALOGA

cerkvenih oblek in nabožnih stvari.

Trst, Via Muda vecchia št. 2 (za mestno hišo)

Dobi se bogata izbira pianet, dalmatik, pluvial, humeral, roketov kvadratov, kolarjev Leo, prsnikov, misalov, brevirjev, ritualov, diurnov in nešteto nabožnih različno fino vezanih knjig, svečnikov, križev, svetilnic, kelihov, ciborjev se srebrno kupu.

Jedina zaloga za celo Primorje kipov o vsakovrstni velikosti in kvaliteti, umetniško delo v romanskem karionu, priporočljivih posebno za vlažne cerkve.

Zaloga sveč iz čistega čebelnega voska kakor tudi mešane sveče I. in II. vrste, podob, vencev, križčev in svetinj vsakovrstnih.

Lastna izdelovalnica palm iz umetnih cvetlic in vsakovrstnih drugih del spadajočih k bogočastju, izvršijo se vezanja (ricami) najfinejša za zastave, pregrinjala i. dr.

Popravlja se vsakovrstne stvari za ceno,

pri kojoj je izključena vsaka konkurenca.

Naročitve se izvršijo točno in hitro.

Ob nedeljah in praznikih je prodajalnica zaprta.

Z odličnim spoštovanjem

V ugovoru se trdi slednjič, da je županova stranka po agentih motila volilce, ne naveden niti eden slučaj, s katerim bi se moglo dokazati nepostavno agitiranje.

Tako se torej doslovno glasi namestništvena rešitev in dokazuje v polni meri, kako neopravičeno da je vse Vaše zaganjanje v mojo osebo.

Odgovor na dopis v „Primorcu“ pa sledi že še o svojem času.

Anton Blažič,
župan.

Politični pregled.

Sestanek državnega zbora.

V dunajskih parlamentarnih krogih se poroča, da se državni zbor snide koncem septembra, če se na Ogerskem ne pojavijo novi zapletaji.

Goluchewski provizorni naslednik Kallayev.

Ponedeljkova dunajska „Wiener Zeitung“ je objavila naslednje cesarjevo lastnoročno pismo: „Ljubi grof Goluchewski! Vsled smrti mojega skupnega finančnega ministra Benjamina pl. Kallaya sem se odločil, provizorno Vam poveriti vodstvo mojega skupnega finančnega ministerstva kakor tudi višje osrednje vodstvo v zadevah Bosne in Hercegovine. Isl, 14. jul. 1903. Fran Jožef s. r.“ — Ta provizorij bo trajal neki do pozne jeseni. Vesti o pravem nasledniku Kallayevem so popolnoma potihle. Bržkone vse čaka na rešitev sedanje ogrske krize.

Češi in vlada.

V prvih dneh prihodnjega meseca se vrši splošni češki narodni zbor, na katerem bodo zastopani vsi krogi Češke, Moravske in Šlezije. Povod tega zborovanja se pa snidejo v posvet mladočeški zaupniki, ki natančno določijo taktiko, ki naj bo merodajna za češko delegacijo v jesenskem zasedanju. V prvi vrsti se naglašja v mladočeških krogih, da bodo mladočeški poslanci na vsak način obstruirali vojno predlogo v jeseni. Tozadnevni sklep bo storil tudi narodni zbor. Druga važna točka so pa nove češko-nemške pravne konference. Ministerski predsednik Körber dobro ve, da mu je nemogoče preje urediti parlament, dokler ni dosežena sprava teh dveh narodov. Tozadevno srečo je pa Körber že večkrat poskušal, seveda brez uspeha, ker vlada noče Nemcem skriviti lasu. Za to pa tudi sedaj pravijo vsi češki listi, da se češki poslanci ne smejo odzvati Körberjevemu povabilu za nova pravna pogajanja. Vladi so itak že znane vse češke zahteve, od katerih ne odstopijo v nobenem slučaju. Če vlada vkljub temu želi pričeti pogajanja s češkimi poslanci, ima to edino ta namen, da bi odnehali Čehi. Tak trud bi bil pa brezuspešen in je torej za vse najboljše, da se novih pravnih konferenc Čehi sploh ne udeležijo. Nemci itak vsak hip lahko odnehajo od svoje trmoglavosti, vlada pa tudi ve, koga mora obvestiti o takem sklepu.

Položaj na Ogrskem.

V ogrskem parlamentu je še vedno na dnevnem redu obstrukcija. Te dni je govoril tudi zbornični predsednik grof Appony. Njegov govor so politični krogi težko pričakovali. Ali grof Appony ni povedal prav nič novega. Ako je rekel, da se popolnoma strinja z zahtevami opozicijskih strank glede narodnih koncesij v armadi, je to pač stara stvar. Grof Appony je mnenja, da morajo Madjari dobiti za svojo vojsko madjarski poveljni jezik. To zahtevajo tudi obstrukcionisti. Razlika med njimi in med grofom Apponyjem obstoji le v tem, da zahtevajo obstrukcionisti, da se madjarščina takoj uvede v armado, kot poveljni jezik, dočim je grof Appony mnenja, da ni zdaj ugoden čas staviti do krone take zahteve. Položaj na Ogrskem je torej po govoru grofa Apponyja ravno tako nejasen, kakor je bil pred njegovim govorom. — Te dni odpotuje ministerski preds. grof Khuen Hedervary v Ischl k cesarju.

† Knez Adam Sapieha.

V sredo je umrl v Lvovu imeniten poljski rodoljub knez Adam Sapieha. Knez Adam Sapieha je bil odločen poljski rodoljub. Bil je bolj demokratično naddahnen. Ker se je leta 1863. aktivno udeležil poljske revolucije, so tudi njega, kakor mnogo drugih njegovih sovrstnikov, zaprli, a posrečilo se mu je, da je iz ječe pobegnil ter se podal v Pariz. Tam je bil v vedni dotiki z drugimi poljskimi ubežniki in je tudi mnogo občeval z Napoleonom III. Po amnestiji se je leta 1866. zopet povrnil v Galicijo. Udeleževati se je začel zopet političnega življenja, in so ga pozneje izvolili v deželni zbor. Bil je član poljskega parlamenta, najvišji red zlatega runa.

Fran Folnegović.

V soboto zvečer je umrl v Zagrebu Fran Folnegović, eden najbolj zaslužnih političarjev stranke prava. Bil je star šele 56 let. Fran Folnegović je bil pravi idealist, silno oduševljen za narodno stvar, za katero je bil pripraven žrtvovati vse.

Domače in razne novice.

Knez nadškofski ordinarijat je ob tužni priliki smrti sv. Očeta izdal naslednje naredbe: Po sv. Očetu Leonu XIII. opravijo naj se v vseh farnih, vikarijskih in samostanskih cerkvah slovesne zadušnice vs. maša (v goriškistolnici skozi tri dni, 27., 28. in 29. julija) in sicer prej ko mogoče, ko se je poprej verno ljudstvo povabilo k zadušnemu opravilu. Po vseh cerkvah naj tudi tri dni zvoni z vsemi zvonovi po cele pol ure in sicer trikrat na dan. Zavkazane so tudi javne molitve za izvolitev novega poglavarja sv. cerkve, in sicer kedar je izpostavljeno sv. Rešnje Telo trije Očenaši, Češčenamarije in čast bodi Bogu z dotično molitvijo. Tudi morajo vsi duhovniki pri vsaki sv. maši privzeti molitev za izvolitev papeža, dokler niso uradno obveščeni o njega izvolitvi.

Osebnosti. — G. dr. Vladimir Levec, sin gosp. ravnatelja Frančiška Levca, v Ljubljani je imenovan na podlagi svojih znanstvenih del, izrednim profesorjem nemške pravne zgodovine na nemško francoski univerzi v Freiburgu v Švici. G. prof. Vl. Levec je star še le 26 let in je torej skoro gotovo eden najmlajših pravnih učiteljev.

Povišanje. — Č. gosp. Frančišek Castelliz, profesor nac. kr. ženskem učiteljskem, je pomaknjen v osmi razred.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: Karol Skubin, posestnik in krčmar v Korminu 5 K. — Hvala!

„Krojaška zadruga“. — Letos ne moremo tožiti o suši, ker dobitljivi Bog nam pošilja dežja pogosto in v obilnosti. Tudi o posebni vročini se ne moremo potoževati, ker samo nekatere dni je vročina pritiskala nenavadno.

Vendar so ti dnevi zadostovali, da so razgreli že itak razgreti domišljijo „Sočinega“ člankarja v taki meri, da brca okolo sebe kakor besen in da klobuška o „Krojaški zadrugi“ stvari, katerim ni mesta ni na nebu, ni na zemlji. Naravno je, da v takem položaju se od lista ne more zahtevati, da bi bil dosleden; a tudi pustiti se ne more brez odgovora, če pregrdo kozolce preobrača.

Stem pa nikakor nočemo reči, naj bi kdo odgovarjal na vsako brezmisel, katero prinese naprednjaško glasilo, ker to bi bilo Sisifovo delo, ampak le, da ni brez koristi, ako se kakemu predrznežu včasih na prste pogleda.

V številki z dne 15. julija očita naprednjaški list „Centralni posojilnici“, da je dobila vse blago „Krojaške zadruge“, ki je med brati vredno 120.000 K, in za katero bi se na javni dražbi dobilo gotovo 85.000 K, za sramotno ceno 55.000 K. „Krojaška zadruga“ je imela torej škode 65.000 K.

V svoji številki z dne 22. julija pa pravi isti list: „Zdaj, ko vemo, da je znašala cenitev komaj 44.032 K, je slika o položaju v „K. z.“ veliko strašnejša.“ — List bi moral reči: „Zdaj, ko vemo, da je znašala cenitev komaj 44.032 K, radi priznavamo, da „Centralna posojilnica“ je postopala velikodušno, ko je ponudila, za to blago za 11.000 K višji znesek, namreč 55.000 K, ter radi popravljamo s tem krivico, katero smo jej storili s svojimi trditvami v številki z dne 15. julija.“ Ali napredni list tega ni storil.

„Centralna posojilnica“ je prevzela, kakor smo že poročali, vse dolge in imetje (hujše in boljše) „Krojaške zadruge“ in je s tem dosegla dvojen namen: prvič, da je ona za svoje tirjatve zavarovana, drugič, da je „Krojaški zadrugi“ ohranjena možnost, da dobi potrebn denar za izplačevanje vplačanih deležev.

Topa „naprednjake“ strašansko peče, ker hoteli so: 1. da „Kroj. zadr.“ popolnoma pogine; 2. da pri tem trpi „Centr. posoj.“ kolikor mogoče veliko škode; 3. da blago „Kroj. zadr.“ preide po sramotni ceni v roke „naprednjaškega“ zasebnika; kajti po mnenju „Sočinih“ „naprednjakov“ je „vsaka zadruga le cokla na narodnem vozu (ako ni v „naprednjaških“ rokah), dočim je rastoče število trgovcev in obrtnikov neoporečen dokaz, da se bližamo srečnejši bodočnosti“. Naravno je tedaj, da „Sočini“ „naprednjaki“ so nasprotniki zadrug (ako niso v njihovih rokah, kakor n. pr. konsorcij gostilne pri Jelenu), a so za to, da si pojedinci pomagajo do boljšega položaja (Gabršček, Konjedić, Medved).

naprednjaki proti „Centralni posojilnici“

v njenem nastopanju napram „Krojaški zadrugi“, katero hoče rešiti, in so pa vneti za transakcijo, kakor jo je nameraval g. Medved, v prvi vrsti pa za konkurz.

Kakor piše „naprednjaško“ glasilo v številki z dne 22. julija, ponudil je g. Medved meseca januarja „Kroj. z.“ za blago, katero je sam cenil na 80.000 K, znesek 70.000 K; privoščil si je torej samo za to, da sploh kupi, dobiček v znesku 10.000 K. Pri tej kupčiji bi plačal iz svojega žepa 20.000 K, ostalih 50.000 K, naj bi mu upala „Centr. pos.“

Pošteti 70.000 K bi se tako obrnilo, da bi se najprej plačali večinoma židovski upniki, kateri so imeli tirjati za blago znesek 75.000 K. S temi obrtniki, ki so „Sočinemu“ člankarju prirastli na srce, bi se bil g. Medved pogajal za izdaten popust. Kar bi tako dosegel, plačal bi (po odbitih 5.000 K) „Centr. pos.“ na račun njene tirjatve od 42.000 K. Kar bi tako dosegel g. Medved pri pogajanju manj od 47.000 K (za 5.000 K so presegale tirjatve fabrikantov ponudbo g. Medveda, in 42.000 K je bila „Kroj. zadr.“ dolžna „Centr. pos.“), to naj bi trpela „Centr. pos.“ in vsi vplačani deleži naj bi bili zgubljeni. Ta način sanacije (?) imenuje „Sočin“ člankar boljši od zgorej navedenega, vpeljanega po „Centr. pos.“, ker g. Medved bi bil boljše izvel „K. z.“ iz mlake nego g. Hribar, ki deluje v zmislu „Centr. pos.“

Človek ne vé, kaj bi si mislil, ko čita tako gorostasna nasprotja in prerakanja v „naprednjaškem“ glasilu.

Pa pride še lepše. V številki z dne 18. julija pravi „Soča“, da najboljši konec bi bil konkurz, na kateri bi je od januarja naprej neprerenehoma, katerega zahteva njen lastnik celo v formalnih vlogah na sodno oblast. Kaj je konkurz? Oddaja blaga za podpolovično ceno, zguba v plačanih deležev, doplačevanje jamstva v polnem znesku.

To je po mnenju „Sočinega“ člankarja najboljša rešitev. Verujemo mu, ker v zmislu njegovih nazorov je vsaka zadruga le cokla in čim korenitejša se iztrebi, toliko bolje. Ona rešitev, ki prejme zadrugnike najhujše, konkurz, mu je najboljša rešitev; ona, ki daje zadrugnikom največ upanja, da pridejo do svojih deležev, kakor jo je uvedla „Centr. pos.“ pa najslabša. Popolnoma prav — po njegovih zadrugam sovražnih nazorih.

Takobletanje „naprednega“ glasila je le izrodek pasjih dnij, ki pritiskajo na možjane njegovega člankarja.

Trdijo, da niso klicali v Gorico g. Medveda; a vsemu svetu je znano, da so klicali najprej g. Trčka iz Ljubljane, kateri se vabilu ni odzval, in da so napredni kolovodje predstavili g. Medveda odbornikom „Krojaške zadruge“.

Z resnico ni „naprednjaško“ glasilo nič kaj v prijaznih odnosih. Pravi namreč v številki z dne 22. julija, da „Centr. pos.“ je tožila 166 najbolj zvestih „kupovalcev“ „Krojaške zadruge“. To pa ni res; kajti „Centr. pos.“ ni tožila do današnjega dne niti enega kupovalca „Kroj. zadr.“, pač pa je zarubila zneske, katere so bili nekateri kupovalci dolžni „Kroj. zadr.“, tako da oni zneski so prisojeni „Centralni posojilnici“ na račun dolga, ki ga ima pri njej „Kroj. zadr.“

„Napredno“ glasilo je bilo previdno, da govori o kupovalcih, ne pa o plačevalcih; kajti vse drugo je blago kupiti in kupljeno blago plačati. Mnogi „naprednjaki“ so pridno kupovali, pa slabo plačevali blago v „Krojaški zadrugi“.

„Napredno“ glasilo povesi oči kakor sramežljiva devica ter pravi v številki z dne 18. julija, da veliko dolžnikov je bilo krivično toženih in da „Kroj. zadr.“ je imela s tem mnogo pravnih stroškov; zamolči pa ime tistega „naprednjaka“, ki pošilja svojega hlapca okoli dolžnikov, da jih pripravlja za sodne izjave, ki so združene s stroški za „Kroj. zadr.“, in onega pisarja, ki je že naprej žugal, da hočejo prouzročiti „Kroj. zadr.“ nepotrebnih stroškov.

Potem pa trdijo „naprednjaki“, da ne delajo proti „Kroj. zadr.“; oni „naprednjaki“, ki so vložili zoper njo tožbo in prošnjo za rubež ob času, ko je voljala za insolventno, katero je bilo mogoče rubiti in gnati v konkurz, ako ne plača, in katero je bilo mogoče ovaditi v namen kaznovanja, ako plača.

Jeze se penite, ker je „Kroj. zadr.“ našla varno zavetje v „Centr. posoj.“, iz katerega je ne morete pregnati. Vaša jeza zadrugi nič ne škoduje; a Vam nič ne pomaga. Podobni ste psu, ki bi rad grizel, a je pripet na verigo in ne more škodovati.

All ni za počt! — Neki A. G., o katerem pravijo ljudje, da je sam Kramarjev Dreje, piše v zadnji „Soči“: „Jaz sam pa sem počel proti „K. z.“ tako „grozovito lumparijo“, da sem jej dal na razpolago

venturo, — a ta slavna zadruga s „Centrifugo“ vred ni niti poprašala, ali zahtevam za to ljubav kako odškodnino, ali da bi vsaj rekli: „hvala!“ — ne, napadajo me osebno po svojih velekatoliških listih!“ — Resnica pa je ta-le: Soba, v kateri je bilo blago „Kr. z.“, je pripadala pisarni dr. Tame in je poprej v njej uradovalo „Trgovsko obrtno društvo“. „Predsednik „Krojaške zadruge“ je tudi dr. Tumo vprašal za najemnino, a istijo je odklonil, češ, da tudi „Trg. obrtno društvo“ ni plačevalo najemnine. Pač pa se je odbor „Kroj. zadruge“ dr. Tumu osebno zahvalil po svojem predsedniku ter mu poslal tudi pismeno zahvalo, ki se je doslovno tako-le glasila:

„Gorica, 2. maja 1903.

Vaše blagorodje!

Udano podpisano društvo si šteje v dolžnost in čast, zahvaliti se Vašemu blagorodju najprisernejše za Vašo velikodušno prijaznost, s katero ste nam toliko časa blagovolili prepuštno brezplačno eno veliko sobo kot skladišče naše zaloge. Bog Vam to stotero povrni. Upaje, da nam bode kedaj dana prilika Vašemu blagorodju to prijaznost povrniti, bilježi odličnim spoštovanjem udana

„Krojaška zadruga“,
vpisana zadr. z omejeno zavezo v Gorici.

Iv. Bajt.

J. Kopač.

Veleblag. gospodu

Henriku dr. Tumi, odvetniku,
Gorica“.

Ali ni za počt!

Tako je, in nič drugače. — Nekdo nam piše: „Gorica“ smatra novejšje napade „naprednjaške“ na „Krojaško zadrugo“ za ohlajevanje jezice, ker so gospodje „naprednjački“ pogoreli v pravdi s „Krojaško zadrugo“ zastran prostorov. Prav. A jaz, ki sem že precej „pogruntal“ politične mahinacije naših „naprednjačev“, sodim, da je to le navaden maneuver, kateri se v politični umetnosti „naprednjaški“ večkrat ponavlja. Ko namreč „naprednjaški“ kolovodje zapazijo, da se začenja strankarska strast njih podložnikov ohlajevati, pa vržejo kak plamen med nje, da jih zopet razburijo. Taki plameni so navadno napadi na tako zvane „klerikalce“, ali samosvoje hvalisanje, o „narodnih“ podjetjih, „narodni“ sklad, velikonočni „piruhi“, itd. Take „šlagerje“ si „naprednjaški“ kolovodje v knjigo svoje politične vlačalne umetnosti že naprej za prihodnjo rabo zapisujejo, da jih imajo za vsako potrebo pri rokah. Tak „šlager“ je tudi najnovejši „ples“, katerega uprizarja Dreječek v gosposki ulici. On piše v svojem „leibjournalu“, da so „naprednjaki“ bolj zahajali kupovat v „Krojaško zadrugo“ nego tako imenovani „klerikalci“. Na tem je nekaj resnice. A to je zakrivil glavni junak te afere, o katerem pa Drejec iz gosposke ulice v svojem razteznem besedičenju tako molči kot tat v podstrešju, to je zakrivil famozni poslovodja Avrelj Bizajl, kateri je do sita dokazal svojo popolno nezmožnost v trgovinskih poslih. Ta Avrelj Bizajl je bil namreč eden ognjevitejših „naprednjaških“ petelinov. Okoli njega so se v prodajalnici zbirali glavni agitatorji „naprednjaške“ stranke. In ako je imela kaka gospa ali gospodična iz „n-e-naprednjaške“ družine smolo, da je prišla takrat v prodajalnico, so se ji kar izzivalno posmehovali. To je odvrglo mnogo naših družin od „Krojaške zadruge“. Pritožbe niso izdale nič; kajti pokojni dr. Pavlica je bil v Avrelja tako zaverovan, da ni hotel ničesar verjeti. Kako varnega se je „naprednjaček“ Avrelj čutil, kaže dejstvo, da je v prodajalnici razprodajal celo vstopnice za „ultra-naprednjaške“ izzivalne veselice, pri katerih je bil on glavna oseba. Sploh je bila cela „Kr. zadruga“ nekaka politična dvoživka. Na čelu ji je stala res da večina mož iz „n-e-naprednjaškega“ tabora, ali vse delovanje, vse osebe v prodajalnici je bilo pristno „naprednjaško“. Zatorej prav ne vem, kako se drzne „Soča“ našo stranko zaradi „Kr. zadruge“ napadati, namesto da bi sama sebi in svojim pristašem priporočila: Molčite! Firma je sicer „klerikalna“, a delo je naše!

Zdaj ga pa že imajo, namreč učenca Herena, ki je ravno pred štirimi tedni zapustil domačo hišo brez novca v žepu. Kakor smo včeraj doznali, dobili so ga v Raicu pri Požegi v Slavoniji. To vest naznanjamo z odkritosrčnim zadovoljstvom vsem onim, ki so tako toplo sočustvovali s stariši lahkomišelnega dečka, katerim je provzročil toliko skrbi in strahu.

Učiteljske v Kopru. — Zrelostno skušnjo na c. kr. učiteljsku v Kopru so napravili: Brce Anton, Čok Hrabroslav, Firm Štefan, Kenda Ferdo, Kunc